ACŢIUNEA COMUNITARĂ

Manualul profesorului/coordonatorului

CUPRINS

PREFAŢĂ	**3**
MULŢUMIRI	**4**
INTRODUCERE	**5**
SECȚIUNEA A: DEFINIȚIA ACŢIUNII COMUNITARE	**6**
SECȚIUNEA B: SCOPURI ŞI OBIECTIVE ALE ACȚIUNII COMUNITARE	**7**
SECȚIUNEA C: BENEFICIILE ACȚIUNII COMUNITARE	**9**
SECȚIUNEA D: ROLUL COORDONATORILOR ACȚIUNII COMUNITARE	**11**
SECȚIUNEA E: ROLUL COORDONATORILOR ACȚIUNII COMUNITARE	**15**
SECȚIUNEA F: RECRUTARE ŞI PREGĂTIRE	**19**
SECȚIUNEA G: GHID DE LUCRU	**31**
SECȚIUNEA H: VIZITA PRELIMINARĂ	**36**
SECȚIUNEA I: PLANURI DE ACȚIUNE SI PLANIFICAREA ACTIVITĂȚILOR	**38**
SECȚIUNEA J: EVENIMENTE SPECIALE	**56**
SECȚIUNEA K: EVALUAREA ACȚIUNII COMUNITARE	**57**
SECȚIUNEA L: REZULTATE	**80**
CONCLUZII	**82**

PREFAŢĂ

Acest manual al profesorilor se bazează pe experiența câștigată în cei peste 20 de ani de organizare a Acțiunii Comunitare în România.

Acțiunea Comunitară reprezintă o extraordinară și nemaiîntâlnită poveste de succes, dezvoltată pe teren, de profesori români, dedicați și inspirați, cu implicarea activă a Ministerului Educației Naționale și cu sprijinul partenerilor internaționali.

Într-adevăr, succesul Acțiunii Comunitare a fost atât de mare încât noi acum dorim să dezvoltăm și mai mult acest program. În acest scop, a fost pregătit acest manual.

Manualul prezintă în detaliu scopul și structura programului Acțiunii Comunitare, având rolul de a-i sprijini pe profesori și de a le oferi exemple pe care ei le vor putea adapta și implementa în școlile și instituțiile respective. Astfel, ei vor contribui la formarea unor cetățeni informați, dedicați și ingenioși, cetățeni ai societății actuale, dar și viitoare.

Prin publicarea acestei prime ediții a manualului, invităm de asemenea profesorii și ceilalți participanți să contribuie la prezentarea altor modalități de îmbunătățire. Sugestiile lor vor fi colectate, analizate și încorporate într-o ediție ulterioară.

Între timp, le recunoaștem meritele numeroșilor profesori și voluntari care au participat până acum, și care, prin programul Acțiunii Comunitare, au transformat deja sute de mii de vieți tinere.

Să sperăm că vor fi schimbate multe sute de mii în continuare.

Remus Pricopie,Baroneasa Nicholson de Winterbourne

Ministrul Educației Naționale, România Înalt Reprezentant pentru Copiii României

Sept. 2013

Mulţumiri

Acest manual poartă dovada a mai mult de un deceniu de muncă excepțională, realizată de sute de mii de profesori și voluntari români, care au jucat un rol foarte important în dezvoltarea Acțiunii Comunitare. Fără ei, Acțiunea Comunitară nu ar exista.

Manualul și activitatea care este prezentată se datorează în mare măsură energiei, înțelepciunii și viziunii lui Muir John Potter, care de-a lungul timpului a reprezentat forța de bază în proiectarea, implementarea și evaluarea Acțiunii Comunitare așa cum o știm astăzi. Povestea lui extraordinară este prezentată în întregime în publicația *The Kindling of a Flame*-2013 (acum disponibilă și în format e-book). Munca lui Muir John nu ar fi fost posibilă fără implicarea și talentul Dianei Tașcu, director al Asociației Children's High Level Group. Cei doi au creat un moment foarte important în evoluția Acțiunii Comunitare și eforturile lor merită întreaga noastră recunoaștere.

Sprijinul oferit de guvernul României, mai ales de Ministerul Educației, dar și parteneriatul cu acesta au fost vitale pentru succesul și extinderea la nivel național a Acțiunii Comunitare. Mulțumiri speciale adresăm doamnei Liliana Preoteasa (director general, Ministerul Educației), care a jucat un rol semnificativ în planificarea, coordonarea și conducerea demersului ca reprezentant al autorităților naționale, împreună cu alți înalți oficiali. Pentru a fi în beneficiul unui număr cât mai mare de copii cu nevoi speciale, implicarea continuă a guvernului va fi esențială în dezvoltarea Acțiunii Comunitare.

Dorim să adresăm mulțumiri doamnei Meda Știrbu, care a făcut o serie de recomandări utile, precum și domnilor Dominic Gould și Guleid Abdulkarim din partea Fundației AMAR, care a sponsorizat editarea și pregătirea acestui manual.

În cele din urmă, autorii acestui manual doresc să mulțumească următoarelor persoane care au avut roluri-cheie în implementarea programului Acțiunii Comunitare: doamnei Iolanda Cătinean, domnișoarei Cătălina Chendea, domnului Adrian Cozma, doamnei Florina Gheorghiu, doamnei Mariana Meran, domnișoarei Felicia Panaite, doamnei Gabriela Raus și domnului Ovidiu Toderici, alături de mulți voluntari minunați.

Pentru mai multe informații, vă rugăm să o contactați pe Diana Tașcu, e-mail: d_tascu@yahoo.com

INTRODUCERE

Acest manual cuprinde informații practice și folositoare, oferă îndrumare și va fi extrem de valoros pentru coordonatorii Acțiunii Comunitare din școli și instituții.

Rolul coordonatorului Acțiunii Comunitare din licee, școli speciale și instituții rezidențiale este vital.

Odată ajuns coordonator al Acțiunii Comunitare, probabil că prima întrebare va fi: „Ce fac acum?”

Scopul acestui manual este acela de a-ți oferi răspunsuri la această întrebare.

Mai exact:

- Va reprezenta o carte de referință care conține documente cheie despre Acțiunea Comunitară la care se poate face referire oricând;
- Va susține profesorii în școli, oferindu-le îndrumare și încurajare în ceea ce privește noul lor rol;
- Le va permite profesorilor să aducă completări manualului, adăugându-și ideile și exemplele proprii de succes;
- Îi va încuraja pe profesori să-și evalueze munca și rezultatele pentru o dezvoltare viitoare a Acțiunii Comunitare în școala lor;

Acest manual ar trebui să ofere tuturor coordonatorilor încrederea de a introduce și dezvolta Acțiunea Comunitară în școlile și comunitățile lor, contribuind astfel la formarea unor cetățeni informați, dedicați și ingenioși în societatea actuală și din viitor.

Secțiunea A: DEFINIȚIA ACȚIUNII COMUNITARE

- Acțiunea Comunitară unește licee cu școli speciale, azile și instituții de plasament într-un program clar, coerent și coordonat săptămânal, care cuprinde activități educaționale și creează un parteneriat de învățare între toți participanții.
- Acțiunea Comunitară este o activitate voluntară, atestată în curriculum-ul liceelor, care îi va ajuta pe elevii de astăzi să devină cetățenii informați, ingenioși și dedicați de mâine.
- Acțiunea Comunitară îi implică pe elevi. Aceștia vor face vizite săptămânale (de 2 sau de 3 ori pe săptămână) la o școală specială, un azil de bătrâni sau la altă instituție locală de acest fel pentru a se întâlni cu copii și adulți și pentru a-i implica într-un program de activități care va facilita procesul de dezvoltare educațională și integrarea socială între voluntari și copii și adulți.
- Acțiunea Comunitară este de obicei oferită sub formă de curs sau activitate extrașcolară elevilor din clasele IX - XII care doresc să devină voluntari. Pot să devină voluntari în acest program și elevii din școlile generale, in special cei de clasa a VIII-a.
- Acțiunea Comunitară este organizată de un profesor (într-un liceu), care are rolul de coordonator al Acțiunii Comunitare în liceul respectiv și care este responsabil cu recrutarea voluntarilor și cu organizarea acestui program. Calitățile necesare coordonatorilor sunt: entuziasm, spirit de inițiativă și energie. Fiecare coordonator din liceu va avea un partener de program în instituția parteneră (școala specială).
- În acest fel, se va stabili o „punte de comunicare” atât în interiorul școlii, cât și între școlile respective.

Secțiunea B: SCOPURI ȘI OBIECTIVE ALE ACȚIUNII COMUNITARE

SCOPURILE ACȚIUNII COMUNITARE

- Să le prezinte voluntarilor din licee precum și copiilor din școlile speciale și din azile/centre de plasament, programul Acțiunii Comunitare, program care stimulează dezvoltarea educațională și promovează integrarea socială
- Să îi încurajeze pe voluntari să se dedice muncii alături de copiii cu nevoi speciale (în special, dar nu în mod exclusiv), să sprijine și să promoveze procesul de incluziune educațională
- Să îmbunătățească șansele de viață și experiențele tuturor tinerilor din școli, în special ale celor cu nevoi speciale
- Să ajute la depășirea barierelor legate de procesul de învățare și să dea un sentiment de reușită tuturor tinerilor
- Să crească nivelul de integrare printr-un program de activități create să promoveze învățarea activă și coeziunea socială

OBIECTIVELE ACȚIUNII COMUNITARE

- Să îi unească pe elevii voluntari din licee și pe tinerii din școlile speciale și centre de plasament partenere,atât în timpul cât și în afara orelor de școală, în cadrul unui program local de activități educaționale
- Să le ofere tinerilor cu nevoi speciale șansa de a fi stimulați mental, de a fi susținuți fizic, de a fi integrați social și de a-și dezvolta mai mult abilitățile prin intermediul unor activități creative, imaginative și terapeutice (de ex. artă, teatru, sport, informatică, muzică, meșteșuguri)
- Să îi încurajeze pe voluntari să dobândească sau să-și dezvolte calitățile de inițiativă, angajament și ingeniozitate prin participarea la acest program
- Să ofere oportunități de învățare și dezvoltare prin implicarea personală în Acțiunea Comunitară din zona locală
- Să îi pregătească pe voluntari, prin intermediul unor cursuri speciale, pe baza unui program de vizite regulate, desfășurate pe parcursul fiecărui an

Așadar, demersul Acțiunii Comunitare îi implică:

- Pe aceia din-licee/școli generale, școli speciale, azile, centre de plasament și alte instituții din comunitatea locală
- Pe aceia cu nevoi educaționale speciale și dificultăți de învățare, probleme vizuale și auditive, probleme și dezavantaje sociale
- Pe aceia care sunt copii vulnerabili, abandonati, copii ai străzii, delicvenți juvenili, etc.
- Pe aceia din grupuri marginalizate și zone de conflict

Secțiunea C: BENEFICIILE ACȚIUNII COMUNITARE

Participarea la programele Acțiunii Comunitare va aduce următoarele beneficii **voluntarilor**:

- Le va dezvolta cunoștințele și abilitățile cu privire la aspecte importante ale educației, într-un mod plăcut și interesant
- Le va dezvolta înțelegerea nevoilor individuale și a dificultăților pe care le înfruntă ceilalți din comunitate
- Le va stimula inteligența, creativitatea și ingeniozitatea pentru a răspunde nevoilor comunității și a membrilor acesteia
- Le va oferi sentimentul satisfacției ca rezultat al implicării într-o misiune folositoare și plină de provocări
- Le va îmbunătăți înțelegerea problemelor sociale semnificative
- Îi va ajuta să depășească prejudecățile sociale și să elimine ignoranța
- Le va îmbunătăți răbdarea, angajamentul și implicarea
- Îi va ajuta să devină mai responsabili și îi va învăța să ofere sprijin celor care au nevoie.

Participarea la programele Acțiunii Comunitare va aduce următoarele beneficii **copiilor**:

- Îi va ajuta să se implice mai mult în comunitățile locale și să se bucure pentru formarea unor prietenii noi și personale cu voluntarii
- Îi va ajuta să își dezvolte încrederea de sine și să își aprecieze valoarea, iar în acest fel să câștige și aprecierea altora
- Le va stimula abilitățile creative, imaginative și de expresie prin organizarea diferitelor activități
- Le va dezvolta abilitățile fizice printr-un program sportiv și printr-o serie de activități fizice
- Îi va ajuta să devină mai echilibrați ca indivizi, ajungând la un sentiment de securitate, încredere de sine și stabilitate emoțională
- Îi va ajuta să-și dezvolte abilitățile și talentele individuale, urmărindu-și vocația
- Îi va ajuta să se simtă parte din comunitate și nu exclus din aceasta

Participarea la programele Acțiunii Comunitare va aduce următoarele beneficii **profesorilor**:

- Îi va ajuta să se dezvolte în plan personal și profesional
- Le va dezvolta capacitatea de a lucra în echipă și de a coordona o echipă
- Le va dezvolta abilitatea de a comunica și de a stabili prietenii

- Le va permite exersarea abilităților de a se adapta la problemele diverse din realitatea de zi cu zi
- Le va dezvolta abilitățile antreprenoriale și sentimentul de cetățean responsabil
- Le va dezvolta încrederea de sine prin sentimentul de satisfacție ce derivă din ajutarea semenilor
- Îi va ajuta să-și cunoască mai bine elevii în contexte informale, în afara sălii de clasă
- Va promova valorile voluntariatului: susținere reciprocă, toleranță, non-descriminare, educație pentru diversitate
- Îi va ajuta să obțină un punctaj mai mare la evaluarea periodică a activității și la gradația de merit (potrivit metodologiei românești).

Secțiunea D: ROLUL COORDONATORILOR ACȚIUNII COMUNITARE

Ați fost selectat sau v-ați oferit voluntar pentru rolul de coordonator al Acțiunii Comunitare pentru liceul dumneavoastră/școala specială/ centrul de plasament.

Ce înseamnă aceasta?

Fie sunteți coordonator al Acțiunii Comunitare într-un**liceu** și veți fi responsabil cu selectarea echipei de voluntari, care se va implica în programul Acțiunii Comunitare ce va desfășura activități cu copiii din școala specială/instituția parteneră;

Fie sunteți coordonator al Acțiunii Comunitare într-o **școală specială/instituție** și veți fi responsabil atât cu menținerea legăturii dintre școala dumneavoastră și liceul partener cât și cu primirea voluntarilor Acțiunii Comunitare. Acești voluntari vor lucra cu copiii dumneavoastră în cadrul vizitei preliminare și în timpul vizitelor săptămânale regulate de pe parcursul întregului an școlar.

Proximitatea fizică a școlilor participante la Acțiunea Comunitară ar fi ideală pentru a facilita vizitarea reciprocă (de 2-3 ori pe săptămână) a coordonatorilor, copiilor și voluntarilor instituțiilor implicate.

CONTRIBUȚIA COORDONATORILOR LA NIVEL DE LICEU

Ați fost selectat sau v-ați oferit voluntar în acest program grație unor calități precum:

- Entuziasm
- Spirit de inițiativă
- Devotament
- Înțelegere
- Inventivitate
- Abilitatea de a lucra cu elevii

În calitate de coordonator al Acțiunii Comunitare, vă revin următoarele sarcini:

- Recrutarea voluntarilor și pregătirea lor pentru Acțiuni Comunitare
- Stabilirea legăturilor cu Școlile Speciale sau Instituțiile de tip familial
- Contactarea altor coordonatori din astfel de instituții
- Organizarea, coordonarea și dezvoltarea Planului și Programului de Acțiuni Comunitare pentru liceul dumneavoastră

1. Recrutarea voluntarilor și pregătirea unei prezentări pentru potențialii voluntari, părinții acestora și alți profesori:

- Prezentați scopurile, obiectivele și beneficiile Programului Acțiunii Comunitare;
- Oferiți cât mai multe informații cu privire la ce așteptări aveți de la voluntari, mediul în care aceștia își vor desfășura activitatea, de exemplu Centrele de Plasament sau Școlile Speciale;
- Faceți propuneri concrete cu privire la Planurile de acțiune;
- Scoateți în evidență faptul că Acțiunile Comunitare prezintă provocări multiple;
- Încercați să implicați elevi cu vârste și abilități diferite (de preferință clasele VIII – XII);
- Evidențiați latura recreativă a Acțiunilor Comunitare;
- Nu respingeți candidații pe criterii de vârstă, sex sau experiență anterioară dar încercați să faceți o selecție atentă;
- Puneți în valoare calitățile fiecărui voluntar: talente, abilități, devotament, entuziasm;

2. Organizarea unui plan de acțiune:

- Alcătuiți un profil al comunității (un fel de „audit social") identificând nevoile acesteia;
- Identificați potențialele proiecte în cadrul unor cămine, aziluri, spitale, etc. ;
- Stabiliți contactul inițial într-o manieră corespunzătoare și apelând la persoanele care vă pot oferi sprijin;
- Asumați-vă inițiativa oferind sprijin concret, dând informații despre elevii care vor fi implicați și explicând felul în care ei pot contribui. Țineți cont de dorințele și nevoile specifice ale insituțiilor/școlilor partenere;
- Fiți atenți la posibilele probleme ce pot afecta negativ programul comunitar: abuzul, implicarea insuficientă și înțelegerea greșită a rolurilor asumate;
- Alcătuiți un program de activități comun al liceului dumneavoastră cu instituția/școala parteneră, detaliind tipul activităților și datele desfașurării acestora;
- Stabiliți un program flexibil atât pentru voluntari cât și pentru copii;

3. Pregătirea comunității educaționale: elevi, profesori, părinți:

- Elevii vor beneficia de un program de pregătire înainte de demararea activităților Acțiunilor Comunitare – filmulețe, discuții, documentare etc;
- Aceste pregătiri ar trebui să-i implice și pe ceilalți profesori din liceu, precum și pe părinți;

4. Organizarea Acțiunilor Comunitare:

- Încercați să atrageți fonduri pentru procurarea echipamentelor și materialelor necesare apelând la sponsori dacă e nevoie;
- Stabiliți modalitățile de deplasare: pe jos sau cu mijloace de transport (autobuz, mașină, microbuz);
- Țineți o evidență la zi a prezenței;

- Mediatizați activitățile dumneavoastră în: ziarul școlii/CD-uri/jurnale de activități/cărți/ web site-ul Inspectoratului Județean sau al școlii;

5. Monitorizare și evaluare:

- Evaluați rezultatele proiectului – acest lucru vă va permite să planificați activitățile viitoare;
- Evaluați rezultatele fiecărui elev în parte – atât pentru a determina eficiența implicării lui în activitatea comunitară, cât și pentru a-l încuraja să reflecteze asupra experienței de voluntariat;
- Monitorizarea trebuie să se bazeze pe relații de respect reciproc, iar evaluarea periodică trebuie să evidențieze experiența personală a voluntarilor;

6. Informarea directorului școlii

7. Întâlniri cu personalul din școli care desfășoară activități similare

CONTRIBUȚIA COORDONATORILOR DE ACTIVITĂȚI COMUNITARE DIN ȘCOLI SPECIALE/INSTITUȚII

Directorii Școlilor Speciale/Instituțiilor vor trebui să le explice coordonatorilor faptul că aceștia vor trebui să colaboreze pentru:

- Împărțirea copiilor în grupe pentru diverse activități cu voluntarii liceelor sau școlilor gimnaziale;
- Primirea elevilor voluntari si a-i încuraja pe aceștia să petreacă timpul cu copiii;
- Asigurarea echipamentul necesar și accesul în săli (inclusiv chei) pentru desfășurarea activităților.

Coordonatorul din Școala/Instituția Specială va trebui să se implice în:

1. Recrutarea voluntarilor:

- Stabilind legătura cu coordonatorul Acțiunii Comunitare din liceu;
- Oferind elevilor liceului sau școlii gimnaziale o prezentare detaliată (preferabil sub formă de broșură) a unor informații privind copiii din instituție;
- Sugerând posibile tipuri de activități;
- Explicând importanța și utilitatea muncii voluntarilor;

2. Stabilirea unui Plan de Acțiune între Licee/Școli generale și Instituții/Școli Speciale:

- Organizând programul pe zile, număr de grupe, tipuri de activități și încercând să mențină o oarecare flexibilitate;
- Ajutând în măsurarea pulsului societății sau efectuarea așa-zisului „audit social”;
- Pregătind angajații instituției să primească voluntarii;

- Pregătind copiii să primească voluntarii;
- Stabilind programul optim pentru efectuarea vizitelor;

3. Pregătirea angajaților instituției:

- Explicând scopul Acțiunii Comunitare;
- Stabilind rolul și responsabilitățile personalului din instituție;
- Pentru a facilita accesul și disponibilitatea sălilor pentru activități;

4. Organizarea:

- Strângerilor de fonduri pentru achiziționarea de echipamente și materiale;
- Transportului voluntarilor;
- Prezenței periodice pentru a ține o evidență clară pe grupe;
- Mediatizării activităților la nivel local și nu numai;

5. Monitorizarea și evalurea:

- Realizărilor Acțiunii Comunitare împreună cu Coordonatorii din Liceu/Școala Gimnazială;
- Contribuției voluntarilor;
- Rezultatelor copiilor;

6. Raportarea către directorul Școlii/Instituției Speciale

7. Întâlnirea cu coordonatorii din alte Școli/Instituții Speciale:

- Discutând cu directorul Școlii/Instituției Speciale despre:
  - Numărul elevilor care vor vizita școala;
  - Programul exact al vizitelor pe zile;
  - Locația și sălile exacte unde vor avea loc întâlnirile;
  - Materialele și echipamentele necesare;
- Organizând grupe mixte copii – elevi pentru activitățile de tipul: artă, muzică, dans, sport, etc. ;
- Întocmind liste cu copiii implicați in Strategia Națională pentru Acțiuni Comunitare;
- Organizând o vizită preliminară a liceenilor la Căminul/Școala/Instituția specială în cauză și explicându-le elevilor tot ceea ce trebuie să știe despre copii. Aceștia vor face cunoștință cu instituția în sine și cu angajații acesteia (educatori, coordonatori, îngrijitori etc);
- Întocmind un plan de acțiune al vizitelor efectuate de către elevi specificând frecvența acestora și datele exacte în care vor avea loc;
- Încurajând, sprijinind și primind cu căldură elevii care inevitabil vor avea emoții și vor avea nevoie de ajutorul dumneavoastră;

Secțiunea E: ROLUL COORDONATORILOR ACȚIUNII COMUNITARE

LISTA DE VERIFICARE A PRIORITĂȚILOR PENTRU COORDONATORI

„Ce trebuie să fac acum?"

		☑
1.	Să vorbesc cu Coordonatorul de Acțiuni Comunitare din instituția parteneră pentru a fixa o intâlnire acolo	
2.	La întâlnire: • Să primesc formularul completat cu datele necesare despre instituția parteneră • Să discut detalii cu privire la prima vizită a voluntarilor și informații privind primirea acestora în instituție • Să încep să gândesc un Plan de Acțiune (activități, locație, calendarul activităților și modalități de punere în practică a acestora)	
3.	Să planific câteva discuții cu două sau trei clase de elevi (clasele VIII – XII) din liceul meu pe tema voluntariatului pentru Acțiuni Comunitare	
4.	Să recrutez voluntari la intâlnirile cu elevii și părinții lor și să întocmesc o listă cu numele și activitățile de grup preferate ale fiecăruia	
5.	Săîntocmesc Planul de Acțiune cu voluntarii (completând în tabelul din Registru - vezi exemplele) și să discut cu Coordonatorul partener (din Școala/ Instituția Specială)	
6.	Să informez voluntarii despre • Grupul Acțiunii Comunitare din care fac parte • Unde și când se va desfășura activitatea grupurilor • Așteptările și activitățile din cadrul primei vizite • Data limită până la care este necesară finalizarea planificării în detaliu a activităților săptămânale	
7.	Să completez formularul din registru	

(*Feedback-ul din partea coordonatorilor voluntari ne spune că impresia creată în urma vizitei lor inițiale într-o astfel de instituție este singurul și cel mai important factor care i-a determinat să își ia acest angajament față de Acțiunea Comunitară.)

LISTA DE VERIFICARE A PRIORITĂȚILOR PENTRU COORDONATORII DIN ȘCOLI/ INSTITUȚII SPECIALE

„Ce trebuie să fac acum?”

		☑
1.	Să contactez Coordonatorul Acțiunii Comunitare din Liceul/Școala parteneră în cazul în care acest contact nu a fost inițiat de instituția parteneră	
2.	În cadrul acelei întâlniri: • Să ofer instituției partenere o fișă completă de informații despre instituție • Să discut detalii cu privire la prima vizită săptămânală a voluntarilor și informații privind primirea acestora în instituție • Să ajut la întocmirea unui plan de acțiune (activități, locație, calendarul activităților și modalități de punere în practică a acestora)	
3.	Să pregătesc educatorii/ psihologii/ doctorii/ eventuale alte persoane să îi întâmpine pe voluntarii din Liceul partener. Este important ca și copiii să fie pregătiți.	
4.	Să decid organizarea copiilor în grupe si să pregătesc materialele pentru voluntari precum și sălile pentru activități	
5.	Săfiu pregătit/ă să sprijin copiii și voluntarii în toate activitățile	

DOUĂ EXEMPLE DE FORMULARE CARE AR TREBUI UTILIZATE PENTRU SCHIMBUL DE INFORMAȚII DINTRE LICEELE ȘI ȘCOLILE SPECIALE PARTENERE:

LICEU	
ADRESA POȘTALĂ A LICEULUI	
TELEFON/FAX	
DIRECTOR **Nume și telefon mobil**	
DIRECTOR ADJUNCT **Nume și telefon mobil**	
COORDONATOR ACȚIUNI COMUNITARE **Nume și telefon mobil**	
NUMĂR ELEVI ÎN LICEU	
NUMĂR VOLUNTARI IMPLICAȚI ÎN ACȚIUNI COMUNITARE	
SĂLI DISPONIBILE **(e.g. sala de sport, teatru etc)**	

CĂMIN/ȘCOALĂ SPECIALĂ	
ADRESA CĂMIN/ȘCOALĂ SPECIALĂ	
TELEFON/FAX	
DIRECTOR **Nume și telefon mobil**	
DIRECTOR ADJUNCT **Nume și telefon mobil**	
COORDONATOR ACȚIUNI COMUNITARE **Nume și telefon mobil**	

NUMĂR COPII ÎN INSTITUȚIE	
NUMĂR VOLUNTARI IMPLICAȚI ÎN ACȚIUNI COMUNITARE	
SĂLI DISPONIBILE	

CĂMIN/ȘCOALĂ SPECIALĂ/CENTRU/INSTITUȚIE DE TIP FAMILIAL

INFORMAȚII IMPORTANTE

NUMELE INSTITUȚIEI	
NUMELE COORDONATORULUI	
NUMĂR DE COPII	
VÂRSTA COPIILOR	
TIP DE DIZABILITATE/ PROBLEMĂ	
TIPURI DE ACTIVITĂȚI CE SE POT DESFĂȘURA	
ZILE POTRIVITE PENTRU DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR	
COPIII SUNT PREZENȚI ÎN INSTITUȚIE - SEARA - LA SFÂRȘIT DE SĂPTĂMÂNĂ	
ALTE INFORMAȚII	

Secțiunea F: RECRUTARE ȘI PREGĂTIRE

CUM RECRUTEZ ELEVII DIN LICEUL MEU?

Recrutarea și resursele umane

Elevii voluntari sunt în general recrutați la începutul anului școlar în septembrie.

Cum puteți recruta elevii ca să se alăture echipei de Acțiuni Comunitare?

1. Cereți permisiunea directorului să purtați o scurtă conversație de câteva minute la finele unei ore de curs în timpul primei săptămâni din semestru.

2. O altă idee ar fi să solicitați profesorilor să informeze elevii claselor VIII - XII cu privire la faptul că se va organiza o întâlnire după orele de curs pentru toți acei interesați să se alăture unui grup care va participa la o serie de activități comunitare interesante.

3. În plus, afișați anunțuri informative atractive, colorate, peste tot în școală, prin care să faceți publicitate întâlnirii/ședinței și prin care să promovați Acțiunile Comunitare.

4. La ședință, explicați tuturor celor prezenți că vor avea șansa să devină membri ai Echipei de Acțiuni Comunitare a Liceului. Aceasta va presupune munca cu copiii din Școli Speciale și Instituții de tip familial și organizarea unor activități pentru aceștia,atât la sediul acestora, cât și la sediul liceului. Parteneriatele cu ONG-uri și biserici pot fi de asemenea de mare ajutor în dezvoltarea Programului de Acțiuni Comunitare.

Veți avea nevoie de documentul „Ce este Acțiunea Comunitară?" și s-ar putea să vă fie de folos unele dintre întrebările și răspunsurile de mai jos.

Acțiunea Comunitară

- Ideea este de a conecta licee cu Școli/Instituții Speciale și de a vizita copiii de acolo, de a-i ajuta să se simtă incluși, implicați și mult mai bine integrați în rândul comunității din care faceți parte.
- Publicul țintă inițial îl reprezintă școlile și instituțiile speciale din țară conduse de Ministerul Educației Naționale și Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

Ce înseamnă aceasta?

- Munca de voluntariat cu acești copii va fi una din cele mai plăcute experiențe din viața voastră.
- Veți învăța lucruri noi despre voi înșivă și despre alți oameni.
- Va fi o provocare pentru inteligența, abilitățile și ideile voastre.
- Veți realiza faptul că acești copii cu dizabilități sau nevoi speciale sunt în primul rând copii.

- Veți realiza faptul că noi toți avem dizabilități, cu alte cuvinte că suntem incapabili de a face anumite lucruri, însă putem „să-i ajutam pe alții să simtă bucuria de a fi ei înșiși”.

Luați aminte: Cea mai importantă întrebare în viață este: „Ce faci tu pentru ceilalți?”

Din experiența mea, elevii au răspuns întotdeauna foarte pozitiv și entuziast la această oportunitate și sper că și voi ați fi deschiși pentru aceasta.

Ce puteți face împreună cu acești copii?

- Împărtășiți din timpul și talentele voastre;
- Fiți voi înșivă;
- Folosiți activități precum arta, lucrul manual, teatrul, dansul și educația fizică pentru a-i cunoaște pe copii și pentru a comunica cu ei direct și personal;

Cât timp trebuie să alocați activităților?

- Aproximativ o oră-două pe săptămână – în orice zi din săptămână, inclusiv sâmbetele și duminicile;

De ce ar trebui să vă implicați?

- Va reprezenta o sursă de satisfacție incomparabilă cu experiențele voastre anterioare;
- Proiectul este cu adevărat educativ, nu doar instructiv. Este o activitate ce vă va rămâne mereu în suflet și va schimba atât viața voastră cât și pe cea a copiilor cu nevoi speciale și sociale;

Ați putea, de asemenea, să folosiți înregistrările video ale Activității Comunitare pentru a arăta elevilor posibile modalități de organizare a activităților.

5. Explicați beneficiile muncii de voluntar
   a. Elevilor
   b. Copiilor

FORMULAR DE CERERE DE RECRUTARE PENTRU VOLUNTARII ACȚIUNII COMUNITARE

FORMULAR DE CERERE	**Clasa:**	**Data:**
Nume:	**Liceul:**	

A. EXPERIENȚA ANTERIOARĂ	**Încercuiți răspunsul**

1. Ați întâlnit vreodată un copil sau un adult cu nevoi speciale?	**DA/NU**
Dacă da, specificați împrejurările	
Regulat (de exemplu un membru al familiei/vecin)	**DA/NU**
Ocazional (de exemplu o dată sau de două ori pe an)	**DA/NU**

2. Ați vizitat vreodată o școală specială sau un cămin?			**DA/NU**
Dacă da, specificați mai jos numele și adresa școlii speciale			
Nume		Localitate	

3. Țineți legătura în mod curent cu copii cu nevoi speciale?	**DA/NU**

B. PREFERINȚE	**1 = foarte puțin interesat** **5 = foarte interesat**

1. În ce tip de activități comunitare ați prefera să fiți implicat?	Încercuiți
a. Activități cu copii	1 2 3 4 5
b. Activități cu persoane cu nevoi speciale	1 2 3 4 5
c. Activități cu persoane cu nevoi sociale	1 2 3 4 5
d. Activități cu persoane vârstnice	1 2 3 4 5

2. Aveți vreo sugestie pentru posibile activități viitoare ale Acțiunii Comunitare?	Specificați
a. Activități regulate	
b. Evenimente speciale	
c. Strângeri de fonduri	
d. Altele	

Acum scrieți pe spatele acestui formular: 1. De ce vreți să prestați activități pentru comunitate? 2. De ce calități are nevoie un bun voluntar, în opinia dumneavoastră?

Dacă cererea dumneavoastră a fost aprobată, Coordonatorul Acțiunii Comunitare va trebui să știe următoarele:

C. DISPONIBILITATEA DUMNEAVOASTRĂ	Fiți cât se poate de flexibil

Când ați fi dispus să participați la activități comunitare?	Vă rugăm încercuiți
LUNI, MARȚI, MIERCURI, JOI, VINERI, SÂMBĂTĂ, DUMINICĂ	
În ce interval orar sunteți dispus să fiți implicat în aceste activități?	De la _____ până la _____

Înțeleg că aplicând ca voluntar îmi iau un angajament serios.

Semnătura voluntar _____

RECRUTAREA

EXEMPLU DE PREZENTARE ADRESATĂ ELEVILOR DE LICEU

Întâlniți-vă cu grupuri de elevi de vârste diferite, din clasele VIII – XII, pentru a le prezenta Strategia Națională de Acțiune Comunitară și încurajați implicarea lor voluntară în Echipa de Acțiune Comunitară a Liceului.

Pentru elevi (discursul coordonatorului)

Acțiunea Comunitară face legătura între elevii dintr-un liceu cu copii din școli speciale, copii care nu au părinți, sunt săraci sau abandonați de familiile lor (adăugați detalii despre instituție – din chestionar).

- Acestor copii le-ar plăcea să le puneți la dispoziție timpul și talentele voastre pentru aproximativ o oră pe săptămână.
- Știți câte ore sunt într-o zi? 24 de ore. Câte zile sunt într-o săptămână? 7 zile. Câte ore sunt într-o săptămână: 168 de ore.

- Ați putea să alocați o oră, una singură din cele 168 de ore, din timpului vostru pentru a fi cu copiii care au mare nevoie de voi și care ar fi încântați să-și petreacă timpul lor cu voi în mod regulat, cel puțin o dată pe săptămână?

Folosirea elevilor voluntari cu experiență, dacă e posibil, pentru a le vorbi direct potențialilor voluntari din licee este un mod foarte eficient de a recruta noi voluntari. Elevii care au fost implicați în Strategia Națională de Acțiune Comunitară sau alte activități voluntare vor avea experiență directă și personală pe care o pot împărtăși elevilor din alte licee sau regiuni.

- Este la fel ca și cum ați petrece timp cu prietenii voștri, o activitate care fără îndoială vă face plăcere
- Copiii din școli speciale, instituții, spitale și centre de zi, ar fi încântați să vă vadă și să se bucurede prezența voastră
- Ascultați un elev de la liceul _____(numele) care este implicat deja în acest tip de activitate
- Prezentare făcută de voluntarii de la Liceul (numele) _____

Discursul unui voluntar cu experiență:

„Noi, voluntarii, dorim să vă împărtășim câteva din impresiile și gândurile noastre personale legate de această experiență. La începutul carierei noastre de voluntari, am fost foarte curioși când am auzit pentru prima dată despre acest proiect.Am vizitat Școala Specială Nr. 1, având un sentiment de teamă față de posibila reacție a celor pe care doream să-i ajutăm, copii mici care aveau probleme psihice.

Primul nostru pas de a ne apropia de ei a fost un simplu: „Bună, ce mai faci?" Zâmbetele și îmbrățișările lor au fost mai mult decât ne-am așteptat. Am pășit într-o altă lume, una a bucuriei și a copilăriei. Astăzi, după un an împreună, putem spune cu hotărâre că relația care există între noi se numește: PRIETENIE, și este bazată pe încredere, afecțiune și respect. De fiecare dată când mergem acolo suntem primiți cu o îmbrățișare mare și asta ne face să ne simțim fericiți, pentru că realizăm că o mică parte din munca noastră are rezultate bune. Am reușit să facem acel ***omuleț*** să vadă în noi un camarad.

Important este, nu numai faptul că noi mergem acolo pentru de a-i învăța ceva, ci și faptul că noi, la rândul nostru, învățăm de la ei cum ar trebui să tratăm un copil dintr-un cămin și cum anume ar trebui să abordăm subiecte dureroase precum*părinții.*

Întotdeauna mergeți la instituția voastră cu inima deschisă, cu sufletul pregătit să primească prietenie, dragoste și afecțiune și nu trebuie să uităm niciodată că acești copiii nu au beneficiat de resursele pe care noi le avem, așa că trebuie să împărtășim cu ei o mică parte din timpul nostru și o mică parte din dragostea noastră care va crește tot mai mare și mai mare în viitor. Absolvind această școală internat, acești copii, pășesc într-o lume mare în care vor fi ultimii care să înțeleagă regulile crude ale vieții în societate și aici încercăm să-i ajutăm. Putem să-i facem să treacă peste teama de LUMEA CEA MARE."

Este foarte important să vă amintiți că atunci când faceți un bine cuiva, vă faceți, în primul rând, vouă un bine, iar ajutând un copil, ajutați,de fapt,întreaga umanitate.

- Imaginați-vă că vă aflați într-o școală/instituție specială.V-ar plăcea să fiți vizitați de noi, să desenăm, să cântăm, să dansăm și să jucăm teatru împreună?
- Cred că v-ar plăcea. Gândiți-vă la posibilitatea ca voluntarii să facă parte din echipa de Acțiune Comunitară a liceului. Puteți transforma liceul vostru în școala cu cei mai mulți voluntari, în școala cu programul cel mai bun de Acțiune Comunitară, în școala care poate să aducă schimbarea în bine.
- AcțiuneaComunitară vă poate schimba pe voi și poate schimba viețile celorlalți care așteaptă să vă întâlnească, să vă cunoască și să-și petreacă timpul cu voi.
- Deveniți membri acum și viața voastră se va schimba în bine pentru totdeauna!
- Întâlniți-vă cu coordonatorii voștrișiînscrieți-vă ACUM!
- Mulțumesc!

CURSURILE DE PREGĂTIRE PENTRU VOLUNTARI

Pregătirea noilor voluntari ai Acțiunii Comunitare permite demararea eficientă și promptă a activităților – există puțin timp în prima zi pentru a-i iniția pe noii recruți. Toată lumea trebuie să fie încrezătoare în rolul său și să fie familiară cu organizarea grupurilor și a activităților.

Cursurile au loc în cadrul întâlnirilor organizate în săptămâna dinaintea începerii Planului de Acțiune Comunitară și cuprind informări despre:

- Scopurile și obiectivele Strategiei Naționale de Acțiune Comunitară;
- Copiii cu care se va lucra;
- Munca cu copii cu nevoi speciale;
- Munca cu copii care provin din medii defavorizate social;
- Programul de Activități și temele abordate;
- Rolul voluntarilor în cadrul activităților;
- Rolul conducătorului activităților;

Documentația va include:

- Broșura Acțiunii Comunitare;
- Broșuri despre nevoile speciale ale copiilor;
- Planurile de acțiune;
- Diverse;

Obiectivele cursurilor:

- Familiarizarea voluntarilor cu sarcinile ce le revin;
- Delegarea de sarcini concrete voluntarilor (membri ai echipei de Acțiuni Comunitare);
- Planificarea și pregătirea pentru primul ciclu de activități;

Pregătirea este urmată de o întâlnire cu toți voluntarii în ziua vizitei preliminare. Aceasta este o oportunitate pentru voluntari de a întâlni copiii cu care vor lucra, de a-și pregăti primele activități și de a se concentra asupra punctelor esențiale.

La prima sesiune de activități, toată lumea trebuie să-și cunoască rolul, toate echipamentele necesare activității trebuie să fie disponibile și sălile unde se desfășoară activitățile trebuie să fie ușor accesibile. Îndeplinirea acestor condiții va facilita întâlnirea cu grupurile de copii însoțiți de profesorii/îngrijitorii lor pentru prima sesiune de activități.

Întâlnirile informale din cursul săptămânii constituie un prilej pentru ca echipele să își planifice și pregătească activitățile și materialele pentru sesiunile viitoare – ca întotdeauna, planificarea și organizarea din timp previne obținerea de rezultatele slabe.

Procesul de instruiregarantează atât calitatea experienței educaționale pentru copii cât și beneficii reciproce în rândul voluntarilor și copiilor.Cursurile au rolul și de a crea o atmosferă caldă și protectivă, necesară stabilirii unui liant între participanții la activități.

Voluntarii vor avea de întâmpinat greutăți considerabile pe parcursul programului de Acțiune Comunitară, însă sentimentele de împlinire și realizare vor fi în egală măsură remarcabile. Acest program crează legături apropiate între participanți și va reprezenta o experiență menită să transforme viețile tuturor celor implicați.

Rolul coordonatorului de voluntari

Voluntarii ar putea considera să aleagă din rândul lor un coordonator al voluntarilor din liceu, care îl va asista pe profesorul coordonatorla organizarea programelor de activitate ale Acțiunii Comunitareprecum și în relația acestuia cu restul voluntarilor. În rolul său de coordonator al Echipei de Acțiune Comunitară, elevul își va asuma responsabilitatea (cu supravegherea și sprijinul unui adult) de a se asigura că voluntarii cunosc programul acțiunii (unde și când trebuie să participe la activități) și că sunt încrezători în capacitatea lor de a organiza activități.

Pentru ocuparea funcției de coordonator de voluntari, puteți opta fie să invitați anumiți voluntari să își depună candidatura, fie să observați care dintre voluntari se evidențiază (prin faptul că este respectat și/sau i se solicită des ajutorul) în primele săptămâni de activitate și să îl numiți pe acesta.

Este posibil și chiar dezirabil să solicitați ajutorul mai multor voluntari pentru a coordona programul Acțiunii Comunitare. Voluntarii pot forma un comitet și pot să-și împartă sarcinile între ei. Acest lucru are avantajul că membrii comitetului pot fi recrutați din clase diferite astfel încât experiența câștigată să fie menținută în interiorul grupului, fapt ce minimalizează problema elevilor din clasele terminale care nu vor mai fi disponibili după absolvirea liceului.

Coordonatorul voluntarilor poate aduce o perspectivă nouă asupra lucrurilor și poate fi de mare ajutor în alegerea voluntarilor.

Perspectiva unui coordonator de voluntari

„Acțiunea comunitară desfășurată de elevii din liceul nostru oferă speranță, ajutor și o schimbare în bine pentru copiii aflați în sărăcie. Acțiunea noastră comunitară mărește șansele copiilor de a avea rezultate bune la școală și îmbunătățește calitatea și accesibilitatea serviciilor de îngrijire pentru copii. De asemenea, suntem gata de a oferi resurse, asistență, sprijin și îngrijire.

Misiunea noastră este simplă: să ajutăm copiii și să îmbunătățim calitatea vieții unor copii care, cu siguranță vor deveni prietenii noștri. Ne îndeplinim misiunea oferindu-le sprijinul și prietenia noastră necondiționată.

Acţiunea noastră comunitară face tot ceea ce este nevoie pentru a ajuta copiii care se zbat să-şi satisfacă nevoile fundamentale.

Devenind voluntari ai Acţiunii Comunitare, atât voi, cât și cei din jurul vostru veți beneficia de o serie de avantaje precum:

- **DISTRACŢIE** – lucrul cel mai important – voluntariatul este distractiv; vă permite să trăiți experiențe la care nu ați fi putut ajunge altfel şi să întâlniți oameni nemaipomeniţi, diferiţi şi interesanţi de-a lungul drumului;

- **SCHIMBARE** – puteţi aduce schimbarea atât în viața celor tineri cât şi a persoanelor în vârstă din comunitate;

- **SPECIALIZARE** – voluntariatul vă permite câștigarea unei experienţe care vă poate fi folositoare atât la facultate cât şi mai târziu în viaţă;

- **CARIERĂ** – voluntariatul vă oferă șansa de a testa opţiunile unei cariere viitoare şi de a câştiga experienţă valoroasă în anumite domenii înainte de absolvire;
- **PROVOCĂRI PERSONALE** – străduiți-vă să realizați ceva nou;
- **ANGAJARE**– spaima faţă de angajare! Experiența voluntariatului îmbunătățește considerabil șansele de a fi angajați pentru că vă dă posibilitatea de a dovedi că dispuneți de anumite abilități cheie care sunt mult apreciate de către angajatori;

Este extrem de simplu să vă apucați de voluntariat chiar dacă la început nu aveți nicio idee ce implică aceasta.

Voluntariatul ne-a dat oportunitatea de a schimba viaţa oamenilor, inclusiv pe a noastră. Dacă vă simţiți frustrați sau copleşiți de necazuri, voluntariatul poate fi un mod foarte bun de a vă simţi util. Ajutarea celor aflaţi în situaţii dificile reprezintă o componentă importantă în viaţa noastră. Dacă iubiți copiii, există o multitudine de oportunităţi de voluntariat, de la a ajuta în programele sportive extraşcolare ale copiilor, până la a deveni un fel de frate sau soră mai mare.

Voluntariatul este o modalitate extraordinară de a dobândi noi abilităţi – de la a lucra ca parte integrantă a unei echipe până la a stabili şi atinge obiective. Voluntariatul vă oferă șansa de a descoperi abilitățile și aptitudinile voastre. O activitate de voluntariat pe care o iubiți vă poate ajuta să vă conturați niște idei despre obiectivele carierei voastre.

Voluntariatul vă poate insufla simţul responsabilităţii deoarece oamenii chiar depind de voi. Vă poate ajuta să dezvoltați o nouă manieră de a înţelege oamenii care sunt diferiţi de voi – oamenii cu dizabilităţi, oamenii cu lipsuri materiale, copiii bolnavi sau bătrânii.

Voluntariatul îi ajută pe oameni să simtă că ei au puterea de a schimba lucrurile în bine.Atunci când oamenii depind de voi, imaginea voastră de sine se va îmbunătăți.Vă veți simţi mândri de realizările pe care le-ați avut în cadrul organizaţiei.

Voluntariatul este, de asemenea, un mod extraordinar de a obţine o perspectivă asupra propriei vieţi. Câteodată este uşor să vă lăsați pradă grijilor legate de notele voastre sau de cearta pe care ați avut-o cu prietenii sau părinţii. Şi, deşi aceste lucruri sunt foarte importante în felul lor, câteodată poate fi de ajutor să vă distanţați de ele şi să vă gândiți la alte lucruri. Voluntariatul vă dă posibilitatea să vă concentrațiatenția asupra altora şi să realizați că implicarea voastră poate fi importantă.

În cele din urmă, voluntariatul vă poate salva de la plictiseală – vă oferă un loc unde să vă petreceți timpul, sa vă simțiți bine și să fiți ocupați.

În plus faţă de toate celelalte avantaje, munca de voluntariat poate arăta impresionant în cererile de admitere pentru facultate sau pentru un loc de muncă. Dar nu acesta trebuie să fie scopul primordial al activităților de voluntariat. Nu vă veți bucura de această experiență dacă pornirea nu vine din interior. Pe de altă parte, voluntariatul dovedeşte altora şi vouă înșivă că sunteți suficient de serioși pentru a vă lua un angajament şi de a respecta un program de lucru. Munca de voluntariat

dovedește de asemenea că puteți transforma lumea într-un un loc mai bun şi că sunteți gata să vă sacrificați timpul şi energia pentru această cauză.”

Exemple de posibile activităţi de instruire a voluntarilor pentru a-i ajuta pe aceştia să-şi dezvolte abilitățile de a lucra cu copiii cu dizabilităţi:

A. EXERCIȚIU DE ÎNCREDERE

1. *Tipul exercițiului: Exercițiu de încredere*
2. *Rezultate aşteptate:*

- Creșterea sensibilității față de copiii cu probleme de vedere și auz;
- Insuflarea unui sentiment de încredere reciprocă în cadrul unui grup;
- Formarea unor atitudini de reciprocitate;

3. *Descrierea exercițiului:*

Elevii lucrează în perechi. Este recomandat ca elevii care formează o pereche să aibă aproximativ aceeaşi înălțime, deoarece în timpul exerciţiului un elev este ajutat de celălalt. Elevii trebuie să parcurgă o rută complexă (care include clasele, culoarele, urcarea şi coborârea scărilor, depășirea obstacolelor, deplasarea în curtea şcolii etc.). În cadrul fiecărei perechi, un elev este „orb”, fiind legat la ochi cu o eșarfă, iar celălat este „mut”, nepermițându-i-se să vorbească. În timpul traseului elevii trebuie să se sprijine unul pe altul. După parcurgerea primei jumătăţi de traseu, aceştia schimbă rolurile, astfel încât cel care a fost „orb” devine „mut” și invers.

4. *Reflectarea asupra exercițiului*
   a. *Reflectarea individuală*

   Elevii vor trebui să scrie într-un jurnal răspunsurile la următoarele întrebări:

   - Ce senzații ați avut în timpul exerciţiului de încredere?
   - Cum credeți că v-ați simți dacă ați fi nevăzător?
   - Ce ați simţit când ați jucat rolul elevului care poate vedea?
   - Ce ați învăţat în timpul exerciţiului?

   b. *Reflectareaîn grup*
   Profesorul va discuta cu toţi elevii răspunsurile şi va insista asupra diferitelor tipuri de sentimente și reacţii stârnite de experiment şi va sublinia nevoia de a empatiza cu elevii cu nevoi speciale.

5. *Beneficiile exercițiului*

Acest exerciţiu poate fi folosit pentru a îmbunătăți sentimentul de siguranţă și încredere în cadrul grupului şi pentru a înţelege mai bine elevii care au dificultăți de vedere sau auz. Prin intermediul acestui exercițiu elevii:

- Învaţă să se cunoască mai bine pe ei înșiși şi să-şi înţeleagă propriile reacţii;
- Devin mai sensibili la anumite limitări fizice;
- Învaţă să-i cunoască pe alţii şi să înţeleagă reacţiile celorlaţi;
- Empatizează cu ceilalţi;
- Învaţă să aibe încredere în colegii lor;
- Învață să împartă rolul de lider;
- Învaţă își poarte de grijă unul celuilalt;

B. PUZZLE

1. *Tipul exercițiului: de interacţiune și coeziune*
2. *Aşteptări:îmbunătățirea coeziunii și comunicării în cadrul grupului*
3. *Descrierea exercițiului:*

Elevii lucrează în echipe alcătuite din 4 persoane. Două dintre ele sunt legate la ochi şi trebuie să asambleze piesele unui puzzle. Ei sunt ajutaţi de alţi doi colegi care le ghidează mişcările. Elevii legaţi la ochi nu au voie să vorbească, iar ceilalţi doi nu au voie să atingă piesele de puzzle, dar trebuie să dea instrucţiuni celor legaţi la ochi, dirijându-i cum să aşeze piesele pentru a construi puzzle-ul. Comenzile coordonatorilor se limitează la: ÎNAPOI! SUS! JOS!, STÎNGA! DREAPTA! STAI UN MOMENT! MAI DEPARTE! SUFICIENT! Puzzle-ul trebuie să fie gata în 10 minunte.

4. *Reflectarea asupra exercițiului*

a. *Reflectarea individuală*

Elevii vor nota în jurnalul lor răspunsurile la următoarele întrebări:

- Ce sentimente și trăiri ați avut în timpul exerciţiului?
- Ce fel de bariere în comunicare ați întâmpinat?
- Ce ați învăţat în timpul execiţiului?

b. *Reflectarea în grup*

Profesorul va discuta cu toţi elevii răspunsurile şi va insista asupra diferitelor tipuri de sentimente și reacţii stârnite de experiment şi va sublinia nevoia de a empatiza cu elevii cu nevoi speciale.

5. *Beneficiile exercițiului*

Acest exerciţiu poate fi folosit pentru a întări coeziunea grupului, pentru a îmbunătăți competențele de comunicare și pentru a dezvolta o mai bună înţelegere a copiilor cu anumite dizabilităţi prin intermediul empatiei. Cu ajutorul acestui exercițiu elevii:

- Dobândesc abilităţi de a lucra în echipă;
- Empatizează cu ceilalţi;
- Învaţă să aibă încredere în colegii lor;
- Îşi împart rolul de conducere;

Secțiunea G: GHID DE LUCRU

INDICAȚII ÎN ABORDAREA COPIILOR CU DIZABILITĂȚI

Lucrul cu copiii ce prezintă diverse forme de dizabilități poate fi dificil la început, însă trebuie să luăm aminte că ei doresc să fie tratați exact așa cum noi am dori să fim tratați de ceilalți, și anume:

- Să fiu considerat o persoană cu individualitate;
- Să nu mi se lezeze demnitatea;
- Să mi se arate respect;
- Să am dreptul la viață privată;
- Să fiu perceput ca o individualitate complexă, cu defecte și calități;
- Să se poarte dialoguri cu mine și nu despre mine;
- Să fiu sprijinit să îmi dezvolt aptitudinile;
- Să fiu încurajat să am un comportament adecvat;
- Să îmi fie înțelese nevoile;
- Să fiu înștiințat cu privire la programul pe care îl voi avea;

SFATURI PRACTICE

- Multe dintre aptitudinile pe care le aveți deja, vă vor fi de mare folos în munca cu copiii cu nevoi speciale;
- Copiii cu nevoi speciale pe care îi veți întâlni în cadrul programului pot avea vârste diferite, de la copii mici, până la adolescenți, prin urmare va trebui să vă adaptați nevoilor lor și să rămâneți flexibili;
- Ar putea exista copii care au dizabilități multiple și acest lucru vă va pune la încercare ingeniozitatea și creativitatea;
- Copiii cu care interacționați pot să folosească comunicare verbală, prin semne sau o combinație între cele două;
- Cu ajutorul profesorilor și îngrijitorilor și ajutați de experiența dobândită veți putea stabili o relație de comunicare și înțelegere ce va fi presărată cu bucurie și un profund sentiment de reușită;
- Comunicarea eficientă este de importanță majoră pentru a înfrânge posibilul sentiment de frică pe care ar putea să îl aibă unii copii față de voi;
- Trebuie să fiți fermi de la bun început pentru a nu permite proliferarea unor comportamente neadecvate și pierderea controlului asupra grupului;
- Trebuie să arătați interes față de progresul lor și să vă exprimați clar și concret pentru a vă face înțeleși;
- Încercați să învățați numele copiilor – ei cu siguranță îl vor reține pe al vostru;
- Răbdarea și capacitatea de a fi înțelegători vor fi mereu calități folositoare. Copiii vor fi frustrați uneori de incapacitatea lor de a face anumite lucruri;

- Este bine să vorbiți cu ei de la același nivel de înălțime pentru a fi egali cu ei. Nu ezitați să vă aplecați sau să îngenunchiați pentru a nu îi face să se simtă într-o poziție de inferioritate;
- Nu fiți speriați să interacționați cu copiii! Întocmai ca și noi, ei pot avea personalități diferite și dispoziții oscilante. Tratați-i ca pe niște prieteni!

INDICAȚII ÎN ABORDAREA COPIILOR CU PROBLEME SOCIALE

- Lucrul cu acești copii necesită o abordare și planificare minuțioasă, și o bună cunoaștere a individualității, aptitudinilor și aspirațiilor copiilor;
- Nivelul lor de încredere de sine poate fi afectat de realitățile din familie, de performanțele școlare sau de lipsa de oportunități de dezvoltare;
- Multe dintre principiile generale ale muncii cu tinerii și copiii cu dizabilități sunt aplicabile și copiilor cu probleme de ordin social dar organizarea și prezentarea activităților poate să sufere modificări;
- Copiii cu nevoi sociale pot frecventa școli obișnuite dar pot avea probleme afective sau de comportament care își pun amprenta asupra realizărilor școlare. Probabil că ei sunt privați de o susținere stabilă din partea familiei și astfel vor aprecia foarte mult vizitele voastre;
- Copiii instituționalizați nu sunt niște receptori pasivi, ci participanți activi în programul comun. Trebuie să îi tratăm cu respect și să fim gata să beneficiem de învățăturile și experiențele lor de viață;
- Fiecare copil are aptitudini și talente ce trebuie cultivate iar acești copii pot să nici nu fie conștienți de existența unor talente latente;
- Este important ca nivelul exercițiilor să fie potrivit nivelului copiilor, nu prea ușoare pentru a nu fi demotivante și plictisitoare și nici prea grele pentru a nu le afecta respectul de sine;
- Este de asemenea foarte important să nu subestimăm potențialul copiilor. Curiozitatea, creativitatea și imaginația lor pot fi surprinzător de dezvoltate. Aceasta înseamnă că trebuie să aveți mereu o gamă largă și variată de activități planificate și să fiți flexibili în abordarea acestora;
- Copiii cu probleme de natură socială pot să devină frustrați și își pot pierde răbdarea cu ușurință dacă nu dispun de abilitățile necesare pentru a îndeplini sarcinile pe care le-au primit. Politica pașilor mărunți și fragmentarea sarcinilor în părți poate fi de succes în acest caz și îi poate ajuta să dobândească încredere în forțele proprii. Ei pot avea totodată dificultăți de concentrare și vor avea nevoie de încurajarea voastră activă pentru a-și atinge potențialul maxim;
- Nu uitați! Voi sunteți un model de urmat pentru acești copii și ei vă vor imita acțiunile, atitudinile și felul în care faceți față diverselor situații. Acesta este un aspect pe care nu trebuie să îl pierdeți din vedere niciodată;
- Așteptările voastre trebuie să fie bine conturate, iar activitățile trebuie să fie variate, potrivite copiilor și mai presus de orice, distractive. Dacă vouă nu vă fac plăcere, nici ei nu se vor bucura;
- În scurt timp veți stabili o legătură puternică cu acești copii și veți ajunge să le cunoașteți personalitatea, stările de spirit, ce anume le face plăcere și ce le este greu. Veți porni într-o călătorie de descoperire și auto-descoperire în care veți afla lucruri noi;

INDICAȚII ÎN ABORDAREA COPIILOR CARE SE AFLĂ ÎN SITUAȚII DIFICILE/ DISPERATE CA URMARE A UNOR CALAMITĂȚI NATURALE (INUNDAȚII, CUTREMURE) SAU SITUAȚII DE CONFLICT

- Lucrând pentru prima dată cu copii care au trecut prin traume sau au fost expuși cataclismelor naturale, veți întâmpina o serie de dificultăți și veți avea nevoie de multă sensibilitate și răbdare;
- Este esențial să știți că există situații care necesită intervenția unui profesionist în domeniu și în cazul în care simțiți că nu sunteți stăpâni pe situație, nu ezitați să apelați la Coordonatorul Acțiunii Comunitare pentru a vă oferi sprijin și sfaturi;
- Uneori copiii vă pot încredința secrete pe care ei nu vor să le dezvăluiți și altora. În acest caz trebuie să le explicați că există tipuri de probleme care nu se pot rezolva fără intervenția externă a specialiștilor sau organelor abilitate, așadar nu promiteți că veți păstra secretul dacă acest lucru nu este posibil;
- Fiecare dintre noi face față situațiilor de criză într-un mod diferit – nu există modalități optime sau greșite de a înfrunta aceste situații. Experiențele traumatizante își pun amprenta pe familia copiilor și pe copii fie că au fost direct implicați în aceste situații limită, fie că au fost doar martori la ele;
- Poate dura mult timp ca un copil să reușească să treacă peste experiența marcantă prin care a trecut. Răspunsul lor la traumă poate să varieze de la reacții exagerate și nespecifice personalității copiilor până la închiderea în sine și la aparenta distanțare de lucruri. Sentimentele de dezorientare, disperare sau depresie care apar ca rezultat al situației dificile prin care au trecut copiii pot să nu se manifeste imediat după necaz. Acestea pot să apară oricând în decurs de două luni de la întâmplarea nefericită, prin urmare copiii trebuie atent monitorizați și trebuie să existe o continuitate a sprijinului oferit;
- Este important ca nevoile și dorințele copiilor să fie luate în calcul atunci când se stabilesc activitățile. Programul alcătuit nu trebuie să fie menit să distragă pur și simplu atenția copiilor de la cele întâmplate. Trebuie să urmărim să restabilim sentimentul lor de siguranță și încredere de sine prin implicarea noastră în activitățile comune;
- Scopul nostru este să readucem senzația de normalitate în viața copiilor după ce rețeaua lor de sprijin moral și emoțional (familia, prieteni, comunitatea locală)a fost afectată și viața lor de zi cu zi a suferit schimbări drastice. În multe cazuri viitorul lor poate să pară sumbru și instabil însă copiii sunt prin natura lor puternici și noi trebuie să aducem o rază de lumină în viața lor pentru a-i ajuta să meargă mai departe cu încredere și optimism;

INDICAȚII ÎN ABORDAREA PERSOANELOR ÎN ETATE

Munca ce implică persoanele vârstnice este diferită din multe puncte de vedere față de cea cu copiii, însă principiile de lucru sunt în mare parte identice.

- Simțiți că sunteți stânjenit, că nu știți ce să spuneți sau că sunteți timid? Aceste sentimente sunt absolut normale atunci când vizitați o persoană în vârstă pentru prima dată;
- Inițierea unui dialog cu o persoană vârstnică poate fi dificilă la o primă întâlnire. Dar trebuie să rețineți că dialogul este esența și că odată declanșat poate duce la o prietenie frumoasă;
- Unele persoane în vârstă abia așteaptă ocazia de a-și vărsa nemulțumirile. Nu vă fie teamă de asta pentru că este un lucru cu totul normal și descărcarea problemelor poate să le facă bine. Pentru a mai înveseli atmosfera încercați să schimbați ușor subiectul și să evitați cu tact unele discuții care duc cu gândul înapoi la nemulțumiri;
- Uneori o persoană în vârstă poate să vă lase impresia că nu le face plăcere compania voastră. Unii au reacții mai încete iar alții ar putea avea probleme de auz. Nu încercați să vă comportați într-un fel superior ca să nu îi jigniți, ci încercați să vorbiți clar și coerent evitând unele subiecte sensibile lor;

Aptitudini de ascultare

Sunteți un bun ascultător atunci când:

- Intrați cu ușurință și rapiditate în lumea mea și îmi permiteți să fiu eu însumi;
- Încercați din răsputeri să mă înțelegeți chiar și atunci când nu pare foarte coerent ce spun;
- Nu țineți cu tot dinadinsul să îmi oferiți sfaturi;
- Mă ajutați să descopăr singur de ce sunt supărat și mă lăsați să găsesc singur calea de urmat;
- Vă puteți abține să nu îmi spuneți povestea aceea amuzantă pe care doriți atât de tare să o împărtășiți;
- Îmi înțelegeți punctul de vedere chiar și atunci când acesta nu concordă cu convingerile voastre;
- Mă acceptați așa cum sunt – cu bube cu tot;
- Mă priviți în ochi, doriți să mă cunoașteți și încercați să mă înțelegeți;
- Petreceți timp limitat cu mine și totuși mă faceți să mă simt de parcă vă cunosc dintotdeauna;

Întrebări pe care le putem adresa

Anumite întrebări pot deschide porți pentru discuții mai ample:

- Întotdeauna ați locuit în zona aceasta?
- Ce ocupație ați avut?
- Ce pasiuni aveți?

- Ce programe urmăriți la televizor sau ce ziare citiți cu plăcere?
- Alte întrebări care privesc rutina de zi cu zi;

Întrebări de evitat

- Întrebări care ating subiecte sensibile, de obicei legate de familie;
- Orice întrebare care ar putea stârni dezaprobarea sau ar putea fi considerată jignitoare la adresa cuiva aparținând acestui grup de vârstă;

Încercați să vă urmați intuiția în dialogul cu o persoană vârstnică. Nu există un scenariu fix în această chestiune.

Politețea

- Nu uitați să vă prezentați și să cereți permisiunea de a vă așeza;
- Dacă par a fi ocupați cu alte probleme, nu forțați dialogul. Încercați să mențineți discuția dar nu îi faceți să se simtă obligați de a participa la ea;

Secțiunea H: VIZITA PRELIMINARĂ

VIZITA PRELIMINARĂ

Cum să stabilim legătura între voluntari și copiii care suferă de dizabilități cognitive și fizice din Școlile Speciale

Scopul

Scopul vizitei preliminare este ca elevii de clasele VIII – IX care nu au avut experiențe anterioare în acțiuni de voluntariat de niciun fel și nu au lucrat cu copii cu dizabilități să se întâlnească și să cunoască copiii de la Școala Specială.

Metodologia de lucru

Directorii și coordonatorii celor două instituții (Liceu și Școala Specială) se întâlnesc și cad de acord în privința priorităților și detaliilor ce privesc vizita preliminară. Grupul de voluntari este împărțit în mini grupuri de 15 elevi care vor efectua vizite prestabilite de câte o oră însoțiți de Coordonatorul Acțiunii Comunitare la Școala Specială.

Voluntarii vor primi informații despre Școala Specială, despre copiii care o frecventează și despre programul vizitelor preliminare.

Directorul va selecta inițial copii cu dizabilități mai puțin severe pentru întâlnirile preliminare urmând ca treptat, pe măsură ce dobândesc experiență și încredere de sine, voluntarii să îi cunoască și pe cei cu dizabilități mai serioase.

Coordonatorul Acțiunii Comunitare va pregăti voluntarilor o prezentare conținând fotografii despre activitatea Școlii Speciale din ultimul an.

Vizita preliminară

Odată ajunși la Școala Specială, voluntarii și personalul Liceului vor fi întâmpinați de către Directorul Școlii Speciale si de către Coordonatorul de Acțiuni Comunitare și vor fi duși într-o sală de clasă unde se vor întâlni cu un grup de copii de la Școala Specială.

Vizita se împarte in 4 părți: o scurtă introducere, o parte în care fiecare face cunoștință cu celălalt, un tur al școlii cu diferite activități spontane (de exemplu sport) și dacă este cazul, o parte finală în care se trag concluzii.

1. Personalul ambelor școli va descrie pe scurt contextul si scopul vizitei, punând accentul pe următoarele aspecte:
    - Sprijinul din partea ambelor școli;
    - Avantajul reciproc ca urmare a implicării în Acțiunea Comunitară;
    - Drepturile tuturor copiilor – „toți suntem egali”;
    - Multitudinea de nevoi a copiilor de la Școala Specială, așteptări, încurajări;
2. După aceea voluntarii si copiii sunt încurajați să socializeze și să se cunoască mai bine.

3. Copiii de la Școala Specială îi vor conduce pe voluntari într-un tur al școlii de aproximativ 20 de minute, timp în care nu vor fi însoțiți de adulți, pentru a le da posibiltatea să interacționeze spontan.
4. La sfârșit li se va mulțumi tuturor participanților și se va descrie programul vizitei viitoare.

Oaspeții vor fi conduși până la intrarea Școlii Speciale, iar personalul Liceului va încerca să afle primele impresii și reacții și va răspunde întrebărilor voluntarilor pe drumul de întoarcere către Liceu.

Rolul coordonatorului în cadrul Vizitei Preliminare este să se asigure că voluntarii vor primi sprijin deplin atât pe durata întregii vizite cât și după aceea.

Vizita Preliminară va trebui să aibe ca rezultat o planificare atentă a viitoarelor activități, o colaborare strânsă între personalul celor două școli, o implementare bine gândită a ideilor, precum și sprijin și încurajări reciproce.Munca individualătrebuie combinată cu mecanisme de sprijin reciproc;acest lucru va garanta succesul și va facilita rezolvarea oricăror probleme sau nelămuriri ce s-ar putea ivi.

Dezvoltarea Activităților în urma Vizitei Preliminare

Pe măsură ce Planul de Acțiune Comunitară prinde contur, vor fi implicați în activități tot mai mulți copii de la Școala Specială.

Este indicat ca voluntarii și personalul-cheie din Liceu să își prezinte primele impresii încă din prima săptămână a Planului de Acțiune într-un Raport Inițial, menit să încurajeze noi voluntari să se alăture pe viitor.

Ideal ar fi ca o parte din impresii să fie filmate pentru a putea fi prezentate la Conferințe de Acțiune Comunitară.

În urma Vizitei Preliminare, coordonatorii de Acțiune Comunitară de la cele două instituții (Liceul si Școala Specială) trebuie să elaboreze un Plan de Acțiune ce va cuprinde vizite reciproce ale voluntarilor din Liceu și ale copiilor de la Școala Specială.

Secțiunea I: PLANURI DE ACȚIUNE ȘI PLANIFICAREA ACTIVITĂȚILOR

PLANURI DE ACȚIUNE COMUNITARĂ

În urma Vizitei Preliminare (sau a Vizitelor, dacă sunt implicați foarte mulți voluntari din Liceu) coordonatorii din instituțiile implicate (Liceul și Școala Specială) trebuie să colaboreze strâns și să discute următoarele aspecte:

- Câți voluntari vor veni de la Liceu la Școala Specială (sau îi vor primi pe copii la Școala Specială la Liceu, aceasta din urmă având avantajul că permite copiilor să trăiască experiența unui mediu nou);
- Cum vor fi împărțiți voluntarii pe grupe în cadrul fiecărei vizite;
- Câți copii vor lua parte la programele de activități (este de preferat ca toți copiii să participe – o idee ar fi rotația grupelor de copii care lucrează cu voluntarii, ceea ce dă posibilitatea mai multor copii să-și petreacă timpul împreună cu voluntarii; o altă idee ar fi implicarea mai multor copii în Evenimentele Speciale viitoare);
- Cum vor fi împărțiți copiii pe grupe în cadrul fiecărei vizite;
- Ce tip de activități sunt dispuși voluntarii să efectueze;
- Ce resurse (săli, echipamente, personal) sunt disponibile la Școala Specială, adică ce tipuri de activități pot fi efectuate acolo;
- Ce resurse (săli, echipamente, personal) sunt disponibile la Liceu, adică ce tipuri de activități pot fi efectuate acolo;
- Orarul activităților
- Programele de seară/sfârșit de săptămână

Liceele sunt încurajate ca voluntarii să viziteze copiii două-trei după-amieze pe săptămână, precum și la sfârșit de săptămână. Fiecare voluntar va trebui să efectueze mai multe vizite pe săptămână, cu excepția cazului în care numărul mare de voluntari necesită împărțirea acestora pe grupe.

NOTĂ: Această planificare detaliată este esențială pentru ca voluntarii și copiii să poată să-și clădească atât de necesarele relații reciproce pozitive săptămână de săptămână.

În acest scop trebuie întocmite următoarele documente:

- Lista grupelor de voluntari pentru fiecare zi de vizită, specificând numele, clasa, etc.;
- Lista grupelor de copii pentru fiecare zi de vizită, specificând numele acestora;
- Un Plan de Acțiune care centralizează grupele și activitățile precum și ora și locul desfășurării tuturor activităților săptămânale în care sunt implicate cele două instituții;
- Actualizări regulate ale acestor documente în conformitate cu evoluția Planului de Acțiune si planificarea Evenimentelor Speciale;
- Completarea regulată a Jurnalului Școlar de Acțiune Comunitară;

PLAN DE ACȚIUNE STABILIT ÎNTRE LICEU ȘI ȘCOALA/INSTITUȚIA SPECIALĂ

Principalele activități sunt ARTA și MEȘTEȘUGURILE, TEATRUL, DANSUL, MUZICA și SPORTUL dar posibilitățile sunt multiple și variate.

Exemple de activități ce pot fi utilizate în cadrul programului de Acțiune Comunitară
o **DESEN, PICTURĂ, MODELAJ, BRICOLAJ, COLAJE, CUSUT, ARTĂ STRADALĂ, CERAMICĂ, ARTĂ TEXTILĂ, ARTIZANAT** o **COMPETIȚII SPORTIVE (FOTBAL, BASCHET, VOLEI, TENIS DE MASĂ), DANS MODERN, DANS DE SOCIETATE, ACTIVITĂȚI ÎN AER LIBER** o **JOCURI LOGICE (DAME, ȘAH), ACTIVITĂȚI/ JOCURI PE CALCULATOR** o **SERI DE LECTURĂ, AJUTOR LA TEMELE DE CASĂ** o **PETRECERI, KARAOKE, CONCURS DE TALENTE**

EXEMPLU DE PLAN DE ACȚIUNE PENTRU LICEU				
ZIUA	**ACTIVITATEA**	**VOLUNTARI**	**ORA**	**ALTE DETALII**
LUNI	**Program de artă plastică** **1 oră pe săptămână**	**15 voluntari**	**14.00**	**Locație: Școala Specială ____** **Coordonator activitate: ____**
MARȚI	**Activități sportive** **Concurs în ultima săptămână**	**25 voluntari**	**12.00**	**Activități în aer liber (o dată pe săptămână)** **Întâlnire la sala de sport a liceului/ școlii generale**
JOI	**Atelier de teatru**	**2 grupe a câte 6 voluntari**	**15.00**	**Categorii de vârstă: _____** **Responsabil cu recuzita: _____**
SÂMBĂTĂ	**Excursie în oraș (în parc, la piață, la malul râului)**	**10 voluntari**	**10.00**	**Punct de întâlnire: _____**
Eveniment special: vineri – sâmbătă (orele _____), la Primărie, expoziție cu lucrările copiilor realizate în cadrul programului de artă plastică. Copiii și voluntarii vor fi prezenți la vernisaj.				

SCHEMĂ DE LUCRU PENTRU O ACTIVITATE DIN PLANUL DE ACȚIUNE – 5 EXEMPLE DE LECŢIE

DESFĂŞURAREA ŞI PLANIFICAREA UNEI SESIUNI TIPICE DE ARTĂ TEATRALĂ DE 60 DE MINUTE

SESIUNEA 1

Această sesiune este menită să înlăture anumite inhibiții și timidități și să întărească încrederea participanților de a lucra în grup.

- **Jocul numelui, 5 minute**

  Participanții stau în cerc. Pe rând, fiecare persoană trece în mijlocul cercului şi îşi spune numele executând în același timp o acţiune care îl caracterizează. Apoi toată lumea repetă acţiunea şi spune numele persoanei. Jocul continuă până când toată lumea din cerc a fost în mijlocul cercului o dată.

- **Jocul aplauzelor, 5 minute**
  Participanții stau în cerc. Ideea constă în a atinge palma celui de lângă tine cu palma ta cât de repede posibil. Această atingere trebuie să treacă de la unul la celălalt în ordinea în care jucătorii sunt aşezaţi în cerc. Acelaşi lucru poate fi făcut prin ţinerea mâinii celui de lângă tine şi prin uşoara apăsare a încheieturii acestuia, apăsare care se transmite apoi următorului jucător.

- **Jocurile cu paraşuta, 40 de minute**
  Jocurile cu pânza circulară de paraşută sunt foarte distractive şi copiilor le fac plăcere. Reprezintă o modalitate agreabilă de a se distra şi de a colabora în interiorul grupului. Este important ca grupul să înțeleagă faptul că paraşuta trebuie ocrotită și manevrată cu grijă și atenție chiar și atunci când jocul se dezlănțuie zgomotos.

  1. Ciupercuța

  Întregul grup stă în jurul parașutei şi, simultan, toată lumea încearcă să ridice parașuta, de sus în jos şi vice-versa, pentru a crea o ciupercuță.

  2. Toți sub ciupercuță
  Ca mai sus, dar de îndată ce paraşuta ia forma ciupercuţei, întregul grup fuge sub paraşută şi o lasă să cadă peste ei.

3. **Schimb sub ciupercuţă**

Ca şi în jocul precedent, numai că de data aceasta, de îndată ce ciuperca este ridicată și formată, un profesor sau un lider de grup strigă numele a doi dintre participanţi. Cei ce îşi aud numele aleargă sub ciupercă şi îşi schimbă locurile pe cât de repede posibil.

4. Rotirea mingii pe paraşută

Plasaţi o minge uşoară pe paraşută. Stând în picioare, încercaţi să faceți ca mingea să se rotească în jurul paraşutei fără ca aceasta să iasă de pe suprafața paraşutei. Puteţi varia jocul de rotire a mingii pe paraşută strigând numele unui participant şi trimițând rapid mingea spre el. De îndată ce mingea ajunge la acesta, el strigă numele altei persoane și copiii, prin manevrarea pânzei, vor încerca să trimită mingea spre persoana respectivă. Jocul continuă până când mingea a ajuns la toţi copiii din grup.

5. Rechinii

Toţi membrii grupului stau jos cu picioarele întinse în faţa lor şi le aşează sub paraşută. Grupul face valuri uşoare cu paraşuta. O persoană este aleasă să intre sub paraşută şi să fie rechinul. El/ea trage apoi o persoană de picioare sub paraşută şi astfel, face schimb cu persoana respectivă. Cel/cea tras(ă) de picioare sub paraşută este acum rechinul. După o vreme mai adăugaţi o persoană care să fie cel de al doilea rechin. Jocul se desfăşoară cel mai bine când sunt cel mult trei rechini deodată.

6. Întinde-te și vei fi ridicat

Întindeţi paraşuta pe jos şi alegeţi pe cel mai mic dintre membrii grupului și rugați-l să stea culcat pe mijlocul paraşutei. Apoi, membrii grupului ridică şi coboară uşor paraşuta ridicând și coborând copilul odată cu aceasta. Acest joc este indicat mai ales copiilor care sunt marginalizaţi de grup si care nu se simt ca făcând parte din colectivitate. Se vor simţi speciali pentru 2-3 minute dar toată lumea trebuie să aibă grijă pentru a preveni accidentările.

- **Raţă, raţă, gâscă, 5 minute**

  Toată lumea stă în cerc şi o persoană este în afara lui. Aceasta înconjoară cercul prin exterior atingând capul persoanelor din cerc în timp ce trece pe lângă ele. De fiecare dată când copilul atinge capul cuiva, acesta spune „rață". La un moment dat, poate să spună „gâscă" unuia dintre participanţi la momentul atingerii. Când face lucrul acesta, începe să alerge în jurul cercului fiind urmărit de cel/cea care a fost numit(ă) „gâscă". Dacă aleargă în jurul cercului şi ajunge în locul „gâştii", atunci „gâsca" este cea care trebuie să preia locul celui care face înconjurul cercului. Dacă însă „gâsca" îl/o prinde pe cel/cea care aleargă în jurul cercului, atunci „gâsca" îşi reia locul în cerc iar cel/cea din afara cercului revine la locul său inițial și jocul reîncepe.

SESIUNEA 2

Sesiunea a doua vizează instaurarea unei atmosfere familiare combinând jocuri deja învăţate cu abilităţi și jocuri noi de care vor avea nevoie pentru crearea unei piese de teatru de final.

- **Jocul de acţiune, 5 minute**
  Toată lumea merge în jurul camerei şi liderul spune numele unui animal sau al unui obiect iar toată lumea din grup imită obiectul sau animalul strigat – animalele şi cuvintele legate de domeniul „transport” se potrivesc pentru acest tip de activitate.

- **Jocurile cu paraşuta, 10 minute**

  Alegeţi oricare 2 sau 3 jocuri din sesiunea anterioară şi puneţi-le în practică.

- **Fotografii, 15 – 20 de minute**
  „Fotografiile” sunt un joc de actorie care creează o imagine statică și care spune o poveste sau creează o scenă. Oferiți grupului o idee de scenariu pentru fotografie (mai multe teme sunt oferite mai jos drept exemplu). Aliniaţi grupul sau spuneţi-le să se aşeze jos pe podea, apoi câte o persoană pe rând, „intră” în fotografie şi rămâne nemişcată în poziţia cerută de tema fotografiei. Adăugaţi pe rând câte o persoană până când toţi membrii grupului stau în poziţia necesară. Repetaţi procedura cu mai multe teme diferite. De îndată ce toată lumea este în fotografie, puteţi oricând să daţi viaţă unei părţi din ea ca apoi să o „îngheţaţi” la loc, pentru ca o altă parte din fotografie să prindă viaţă în locul ei.

  Idei - o petrecere, un oraş, grădina zoologică, o plajă, o nuntă, activități în parc, etc.

- **Prins în noroi, 5 – 10 minute**
  Alegeţi un copil care să îndeplinească sarcina de alerga și atinge cu mâna pe ceilalți. Dacă unul dintre ei a fost atins, el/ea trebuie să stea în picioare si să nu mai fugă rămânând cu braţele întinse în lateral. El/ea poate să-şi continue jocul de îndată ce altcineva a trecut pe sub braţele sale şi l-a eliberat/a eliberat-o de pedeapsă. Jocul începe cu un singur copil care îi aleargă pe ceilalţi, dar pe parcursul jocului pot fi numiți mai mulți copii care să îi alerge pe ceilalți. Jocul se desfăşoară cel mai bine dacă există cel mult trei copii care să îi fugărească pe ceilalţi.

- **Jocul sunetelor, 5 – 10 minute**
  Aşezaţitoţi copiii pe podea cu ochii închişi. Spuneţi-le să se gândească la un loc precum un parc în timpul nopţii, marea, etc. Cereți-le să se gândească la zgomotele pe care le pot auzi în aceste locuri și încurajaţi-ipe toți copiii să încerce să le reproducă (este important, pentru concentrare, ca toți membrii grupului să ţină ochii închişi pe toată durata activităţii). În prima fază rezultatul va fi un zgomot neinteligibil. În faza următoare rugați rând pe rând câte un copil să contribuie cu câte un sunet la „imaginea sonoră” atunci când acesta este atins. Astfel veți reuși să conturați mult mai clar „imaginea sonoră”. Nu este nevoie să folosiţi absolut toți copiii în această„orchestră” – încercaţi mai multe variante.

SESIUNEA 3

În timpul acestei sesiuni copiii se vor familiariza treptat cu tema spectacolului final.

- **Selecţia de jocuri, 15- 20 de minute**
  Jucaţi o selecție de jocuri din rândul celor care au fost deja jucate în sesiunile precedente. Veţi descoperi că fiecare grup are propriile sale jocuri preferate.Încercați să planificaţi fiecare sesiune ținând cont de acest fapt.

- **Cutia magică, 15 minute**
  Găsiţi o cutie mare de carton care poate fi deschisă şi aşezaţi-o în mijlocul unui cerc. Spuneţi-le celor din grup că această cutie este magică și că în interiorul cutiei se poate afla orice obiect.Liderul grupului va numi acest obiect și îl va mima – cu cât este mai animat modul în care mimaţi obiectul, cu atât mai bine.Apoi, pe rând, fiecare din cerc va face acest lucru. Încurajați-i pe copii să mimeze chiar dacă vor repeta ceea ce a fost spus deja.

- **Plici-Pac, 10 minute**
  Grupul trebuie să stea in picioare într-un cerc mare. Liderul grupului stă în mijlocul cercului şi de acum va fi numit „Pată". „Pata" stă în mijlocul cercului şi alege pe cineva din cerc spunând „plici". Cel care a fost „pătat" se ghemuieşte numaidecât, iar cel din dreapta și cel din stânga lui trebuie să se întoarcă unul cu faţa către celălalt și să se „împuşte" reciproc, spunând „pac". Cel care spune „pac" mai târziu iese din joc şi trebuie săstea jos.Trebuie reținute următoarele reguli: decizia „petei" este finală – dacă cineva din cerc se ghemuieşte atunci când nu îi este rândul sau „împuşcă" atunci când nu îi este rândul, acesta iese din joc. „Împuşcăturile" trebuie întotdeauna să urmărească conturul cercului şi să „treacă" prin persoana care tocmai s-a ghemuit. Jocul continuă pânăcând rămân doar două persoane în joc. Cei doi „finalişti"se vor „duela"– cereţi-le să se întoarcă unul cu spatele la celălalt, iar după numărătoare, să numere patru paşi, să se întoarcă şi să „tragă" unul asupra celuilalt.

- **Stop-cadre cu diverse teme, 5 – 10 minute**
  Împărţiţi grupul în 3-4 grupuri mai mici de mărimi egale. Spuneţi fiecărui grup mic care este tema aleasă pentru el şi încurajați-i să creeze un „stop-cadru" (asemănător cu fotografia pe care au creat-o în sesiunea anterioară) bazat pe tema aleasă. Va trebui să le oferiţi copiilor imaginea exactă a ceea ce vreţi ca ei să realizeze, în funcţie de abilităţi. Ulterior, fiecare grup va prezenta celorlalți „stop-cadrul" pe care l-a creat.

SESIUNEA 4

În timpul acestei sesiuni trebuie dezvoltată tema și demarat lucrul pentru spectacolul final.

- **Selecţia de jocuri, 10 minute**

- **Casa uriaşilor, 5 – 10 minute**
  Grupul este împărţit în 3 sau 4 grupuri egale de copii cu abilităţi şi vârste diferite. Jocul este de fapt o competiție: care este echipa cea mai rapidă care își folosește toţi membrii şi care mimează un obiect specificat de către lider – începeţi cu câte un obiect static ca de

exemplu, o masă, un scaun, etc., iar apoi, după ce grupul a înţeles jocul, treceţi la obiecte care se mişcă cum ar fi, un ceas, o maşină, un tren, etc.

- **Cutia magică (continuare), 10 minute**
  Se joacă pe baza aceluiaşi principiu ca şi cu obiectele (în Casa uriaşilor de mai sus), dar de data acesta, atunci când un copil deschide cutia, va mima o meserie, de exemplu: bucătar, profesor, etc.

- **Scaunul şi pătura, 10 minute**
  Se joacă asemenea Cutiei magice, numai că de data acesta, aşezaţi un scaun şi o pătură în mijlocul cercului şi ei pot să creeze/mimeze orice, folosindu-sede unul sau ambele obiecte. Liderul poate să exemplifice, dacă doreşte, ceea ce pot crea/mimacopiii.

- **Crearea piesei de teatru, 15 minute**
  Trebuie să aveţi deja o idee în legătură cu ceea ce vreţi să faceţi cu copiii pentru Spectacol şi începeţi să concepeţi piesa de teatru sau doar prima ei parte. Repetaţi fiecare parte pe care o realizaţi, pentru că repetiţia este modalitatea cea mai bună prin intermediul căreia membrii grupului vor reuşi să îşi amintească ce au de făcut.

- **Jocurile „Musca moartă" şi „Genunchiul", 10 minute**
  În ambele jocuri, fiecare joacă individual, unul împotriva celuilalt. Pentru „Musca Moartă", faceţi o sabie din mâna dreaptă, iar mâna stângă deschisă o duceţi la spate, palma rămânând deschisă si vizibilă. Ideea este să atingeţi cu „sabia" voastră (mâna dreaptă) palma (stângă a) altei persoane. Dacă sunteți atinși de „sabie", vă veți întinde pe podea pe spate și vă veți mișcaţi mâinile şi picioarele în aer ca o muscă muribundă timp de 5 secunde după care vă ridicaţi şi vă continuaţi jocul.

  Jocul „Genunchiul" necesită doar folosirea „sabiei". Scopul acestui joc este de a atinge o persoană cu „sabia" pe spatele genunchiului. Persoana astfel atinsă este scoasă afară din joc.

SESIUNEA 5

Această sesiune ar trebui să conducă spre finalizarea activităților începute în sesiunea anterioară şi obiectivul ei este să revizuiască și să repete tot ceea ce au învățat pentru spectacolul de final.

- **Parcurgerea piesei de teatru pentru** spectacolul de final, 5 – 10 minute
  Repetaţi de două sau trei ori ceea ce a realizat grupul pentru spectacol la ultima sesiune de actorie.

- **Scările, 10 minute**
  Grupul se împarte în perechi care se aşează pe podea cu picioarele întinse în față astfel încât tălpile perechilor se ating reciproc. Toate perechile sunt așezate una lângă alta în linie dreaptă în același mod, formând un fel de scară cu picioarele lor. Fiecare pereche primește

un număr. Dacă se strigă numărul lor, perechea aleargă în centrul scării printre picioarele celorlalți copii, având grijă să nu calce pe picioarele lor întinse (treptele scărilor), apoi în exterior urmînd să revină la locurile lor inițiale trecând din nou prin interior. Perechea câștigătoare este cea care revine la locul ei într-un timp cât mai scurt.

- **Pregătire pentru spectacol, adăugare de eventuale noi momente, 10 – 15 minute**
  Continuaţi să repetaţi piesa de teatru, încercând să mai adăugați un mic moment, o mișcare, o replică, etc – în funcţie de abilităţile grupului. Chiar dacă aceasta va rezulta într-un adaos de doar 30 de secunde de interpretare actoricească la piesă – este important ca toţi copiii să ia parte la acest act de finisare artistică şi să se bucure de experienţa trăită.

- **Asasin, 10 minute**
  Grupul stă în cerc şi cineva este ales „detectiv". Acesta părăseşte camera undeva unde nu poate vedea şi auzi ce se decide. Când detectivul nu este în cameră, se alege un „asasin". Această persoana „ucide" pe cei din cerc făcându-le din ochi. Dacă unui membru i se face din ochi, trebuie să numere până la 5 și „să moară" într-un mod dramatic. „Detectivul" trebuie să descopere cine este „asasinul" şi are doar trei încercări de a-l descoperi. Dacă nu reuşeşte din cele trei încercări să afle identitatea „asasinului", acesta a câştigat.

- **Repetiţia piesei de teatru pentru spectacol, 10 minute**
  Repetaţi de 2 sau 3 ori piesa care a fost creată până în acest moment – lăudaţi-i la sfârșit pentru ceea ce au realizat şi răsplătiţi-i cu un joc la alegere.

- **Joc la alegere, 5 minute**

SCHEME DE LUCRU PENTRU 10 SĂPTĂMÂNI

EXEMPLUL 1 - MUZICĂ ȘI DANS

Săptămâna 1

Vizita iniţială (vezi indicaţii separate)

- Turul Instituţiei;
- Stabilirea contactului iniţial informal prin intermediul jocurilor şi cântecelor;
- Feedback-ul informal din partea Coordonatorului (10 minute după întoarcerea la Liceu);
- Întâlnirea la Școala Specială;

Săptămâna 2

- Exerciții și mișcări pe muzică pentru a ajuta pe toată lumea să se cunoască;
- Jocuri muzicale şi cântece care implică mișcare;
- Dans liber pe muzică disco;
- Voluntarul responsabil cu organizarea va explica şi celorlalţi voluntari detaliile privind desfășurarea activității și va răspunde ca echipamentul necesar bunului mers al activității să fie la îndemână;
- Se organizează la Școala Specială;

Săptămâna 3

- Exerciții de încălzire urmate de repetarea unor activităţi din săptămâna a doua - se pot adăuga și altele noi;
- Repetarea unor paşi de dans popular – se introduc noțiunile și pașii noi în mod gradat, exersând prima dată fără muzică, iar apoi cu muzică;
- Se specifică voluntarii responsabili pentru fiecare activitate în parte;
- Se organizează la Școala Specială;

Săptămâna 4

- Exerciții de încălzire;
- Exersarea paşilorde dans popular învățați;
- Evidențierea unor aspecte legate de corectitudinea sau ritmulmișcării;
- Încurajarea participanților în vederea sporirii nivelului de încredere;
- Exersarea repetitivă pe muzică;
- Se specifică voluntarii responsabili pentru fiecare activitate în parte;
- Se organizează la Școala Specială;

Săptămâna 5

- Exerciții de încălzire;
- Învățarea unui dans modern – construirea graduală a elementelor ce compun dansul, modern - învățarea prin repetiție;
- Se specifică voluntarii responsabili pentru fiecare activitate în parte;
- Se organizează la Școala Specială;

Săptămâna 6

- Exerciții de încălzire alese de copii;
- Exersarea dansului modern pe muzică;

- Activitate de relaxare la alegerea copiilor;
- Se specifică voluntarii responsabili pentru fiecare activitate în parte;
- Se organizează la Școala Specială;

Săptămâna 7

- Exerciții de încălzire;
- Repetarea dansurilor;
- Crearea unui dans liber al voluntarilor cu copiii – copiii vor alege muzica;
- Întâlnirea voluntarilor din partea liceului pentru planificarea repetiţiilor pentru spectacolul de dans;
- Se specifică voluntarii responsabili pentru fiecare activitate în parte;
- Se organizează la Școala Specială;

Săptămâna 8

- Exerciții de încălzire;
- Exersarea dansului nou învățat;
- Repetiţia dansului popular şi a celui modern;
- Se specifică voluntarii responsabili pentru fiecare activitate în parte;
- Se organizează la Școala Specială;

Săptămâna 9

- Exerciții de încălzire;
- Repetiţia generală a celor 3 dansuri;
- Se organizează la Liceu;

Săptămâna 10

- Exerciții de încălzire urmate de repetiţia finală (30 de minute maximum) plus o pauză scurtă în care se pot servi băuturi răcoritoare;
- Reprezentaţie cu toate cele trei dansuri la liceu cu public invitat (elevi si adulţi, directorul liceului, invitați din presă) pentru a sărbători progresul înregistrat;
- Se organizează la Liceu;

EXEMPLUL 2 - ARTĂ ȘI MEȘTEȘUGURI

Săptămâna 1

- Vizita inițială (vezi indicații separate);
- Turul Școlii Speciale și stabilirea contactului inițial informal prin începerea unor activități simple de desen (conturarea unei palme, tăierea și colorarea formelor);
- Feedback-ul informal (10 minute după întoarcerea la Liceu);
- Se organizează la Școala Specială;

Săptămâna 2

- Desenarea sau pictarea unei teme alese liber de copii pe baza unei povești spuse de voluntari care va constitui punctul de plecare pentru declanșarea unor discuții libere;
- Se organizează la Școala Specială;

Săptămâna 3

- Deplasarea pentru strângere de materiale necesare fabricării colajului;
- Fabricarea unor colaje din materiale neconvenționale alese de copii (sticle de plastic, cartoane, frunze, flori etc) care se vor lipi pe un suport de hârtie;
- Lucrărilor li se va da câte un titlu;
- Se organizează la Școala Specială;

Săptămâna 4

- Expunerea colajelor pe coridorul Liceului – activitatea se va desfășura în echipe desemnate din timp;
- Anunțarea unui concurs ce va avea loc în decurs de câteva săptămâni cu tema „Aventura”;
- Fiecare echipă va răspunde de realizarea unui aspect al temei în cadrul sesiunilor următoare;
- Se organizează la Școala Specială;

Săptămânile 5-8

- Continuarea lucrărilor începute cu tema „Aventura”;
- Pregătirea acestor lucrări pentru a fi expuse la Expoziția de Artă;
- Realizarea unei lucrări care să rămână în posesia copiilor (de exemplu o pălărie sau orice alt model);
- Se organizează la Școala Specială;

Săptămâna 9

- Finalizarea obiectelor pentru Expoziţia de Artă de la Școala Specială;

Săptămâna 10

- Expoziţie de Artă cu musafiri invitaţi din întreaga comunitate (de exemplu: persoane în vârstă şi/sau oficiali de la Minister);
- Expoziția se va desfășura la Școala Specială;

TEMA EXPOZIȚIEI DE ARTĂ – AVENTURA

Copiii pot executa lucrări variate pe tema aventurii abordând subiecte precum călătoria în spaţiu, sub apă, în deșert, prin junglă, prin munţi, cu maşina, vaporul, avionul, submarinul, racheta, pe bicicletă, pe covorul magic etc. Călătoria imaginară poate avea ca scop întâlnirea unor oameni diferiţi, dintr-o altă cultură și civilizație. Lucrările pot include animale exotice precum urşii polari, crocodilii sau maimuţele. Copiii vor trebui să fie încurajați să își lase imaginația să zburde liber.

PLANIFICAREA LECȚIEI – CARE SUNT FACTORII DETERMINANȚI PENTRU SUCCESUL UNEI ACTIVITĂȚI?

Pentru implicarea activă a voluntarilor în activitățile din cadrul proiectului de Acțiune Comunitară, aceștia trebuie sprijiniți să dobândească anumite abilități speciale legate de tehnicile de predare – învățare. Coordonatorii au un rol cheie în încurajarea şi susținerea acestui proces.

În vreme ce relația dintre voluntari şi copii seamănă mai degrabă cu cea de frate/soră sau o relație de la egal la egal, pentru ca lucrul în echipă să fie eficient, este necesară și existența unei relații ierarhizate, specifice muncii în echipă (coordonare și conducere între lider şi voluntari) pentru a genera oportunități de învățare de cea mai bună calitate pentru toți copiii. Dacă atmosfera generală de la activitatea de sesiune este una pozitivă, prietenoasă şi de susținere, aceasta va face ca toți cei implicați să aprecieze activitatea din sesiunea respectivă.

	LISTA DE VERIFICARE A EFICIENȚEI ACTIVITĂȚILOR ☑	
1.	Relaţii bune în cadrul grupului (între voluntari şi copii)	
2.	Distracţie!	
3.	Implicarea activă a tuturor persoanelor pe parcursul activităților	
4.	Începutul și finalul activităților sunt bine marcate	
5.	Un stil de conducere în care aşteptările sunt explicite și scopurile clar definite	
6.	Buna coordonare a muncii în echipă astfel încât toată lumea să ştie ce face celălalt în orice moment	
7.	Instrucţiuni clare şi demonstraţii a ceea ce urmează să se facă	
8.	O varietate de sarcini (potrivite și realizabile) pentru a stimula imaginaţia si creativitatea	
9.	Un element la alegere planificat în fiecare sesiune	
10.	Materiale și/sau echipamentela dispoziție (după nevoi)	
11.	Diferenţierea – adaptarea aşteptărilor pentru fiecare participant în parte, acolo unde este necesar	
12.	Învăţarea activă - învăţarea prin realizarea unor lucruri	
13.	Un nivel ridicat de energie creatoare	
14.	O atmosferă de învăţare stimulantă și interesantă	
15.	Un mediu sigur şi protector în care încrederea celor implicaţi să crească	
16.	Fiecare participant beneficiază de sprijin și încurajare	
17.	Existența unor exemple pozitive de urmat pentru a încuraja, motiva şi entuziasma participanții	
18.	Lauda şi susţinerea pozitivă	
19.	Managerierea activă a timpului – stabilirea timpului de lucru pentru fiecare sarcină fixă	
20.	Ritm susţinut în activități	
21.	Existența unui element de progres, dezvoltare şi provocare în fiecare activitate	
22.	Flexibilitate şi adaptabilitate	
23.	Extinderea activităților (dacă timpul o permite)	
24.	Legături de continuitate între sesiuni de activitate	
25.	Considerarea obiectivelor pe termen lung	

ROLUL COORDONATORULUI DE ECHIPĂ

Alegerea activităților și organizarea sesiunilor de activități intră în responsabilitatea Coordonatorului. Acesta poate fi un elev care se bucură de ajutorul si încurajarea colegilor și a cadrelor didactice și care va avea rolul de a planifica o serie de activități (cu durata de două săptămâni) pentru grupuri diferite de copii. Elevii care doresc să devină coordonatori de echipă trebuie să dispună de câteva din următoarele calități:

- Încredere de sine
- Grijă și preocupare față de alții
- Entuziasm
- Atenție
- Eficiență
- Capacitatea de a conduce și organiza
- Abilități de comunicare

Întrebări pentru planificarea sesiunii de activitate:

1. Ce anume vom face cu grupul în cele 6-7 sesiuni?
2. Ce vor face copiii/tinerii?
3. Ce instrucțiuni va trebui să oferim?
4. Ce așteptări vom avea de la copii/tineri?
5. De ce materiale vom avea nevoie?
6. La ce nivel trebuie planificată fiecare activitate?
7. Ce progres se va face de la prima la ultima săptămână?
8. La ce activități suplimentare vom apela dacă activitatea va dura mai puțin decât am planificat sau dacă trebuie să schimbăm planurile într-un timp scurt?
9. Cine și ce anume trebuie să facă în săptămâna următoare (înainte de start)?
10. Cine și pentru ce este responsabil?

Planuri de lecție/activitate – Formular necompletat + exemple

LICEUL		**ȘCOALA/INSTITUȚIA SPECIALĂ / CU INTERNAT**
ZIUA	**ORA**	**ACTIVITATEA**
NUMĂRUL VOLUNTARILOR		**NUMĂRUL COPIILOR/BENEFICIARILOR**

OBIECTIVUL ACTIVITĂȚII	
ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII	
MATERIALE NECESARE	
Activitatea a avut succes? Ați realizat obiectivul?	.
Ce trebuie sa faceți înainte de următoarea vizită?	
Ce ați învățat din activitate?	
Ce au învățat copiii din activitate?	

Exemplul 1 – Plan de activitate
Exemplu de bună practică

LICEU **Nr.100**		**ȘCOALA/INSTITUȚIA SPECIALĂ/ CU INTERNAT** **Nr.300**
ZIUA **Miercurea**	**ORA** **14.30**	**ACTIVITATEA** **Artă –pictură**
NUMĂRUL VOLUNTARILOR **12**		**NUMĂRUL COPIILOR/BENEFICIARILOR** **12**

OBIECTIVUL ACTIVITĂȚII	• Să picteze insecte decupate de pe o planșă • Să încurajeze contactul și comunicarea de calitate între voluntari și copii
ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII	• Sesiunea a durat o oră • Cei 24 de elevi și voluntari au fost așezați unul lângă altul, în jurul a două mese lipite între ele (ex. în două cercuri). Fiecare persoană a primit o albină mare decupată și a fost invitată să împartă culorile cu ceilalți
MATERIALE NECESARE	• Albine sau alte insecte, tăiate în prealabil de voluntari după un model • Culori și pensule (aduse de voluntari) • Apă, în borcane sau căni.
Activitatea a avut succes? Ați realizat obiectivul?	Nivelul de concentrare a fost impresionant. Amplasarea mobilierului a oferit tuturor posibilitatea să observe ce fac ceilalți, să converseze și să colaboreze. Încântarea și buna colaborare dintre persoane a fost evidentă, la fel și ușurința cu care s-au bucurat de compania celorlalți si relațiile de prietenie care s-au legat.
Ce trebuie să faceți înainte de următoarea vizită?	• Strângeți toate lucrările • Identificați lucrarea fiecăruia • Stabiliți data și ora la care să expuneți lucrările
Ce ați învățat din activitate?	Diferențierea: Nivelul de creativitate individuală a fost impresionant – s-a acordat atenție activității, aceasta fiind percepută ca o activitate integrată, care le-a permis tuturor să se exprime, indiferent de nivelul abilităților. Integrarea și lucrul în echipă: Alt aspect al activității l-a constituit faptul că lucrarea fiecărei persoane făcea parte dintr-o lucrare colectivă care

	urma să fie prezentată într-o expoziție de arte și meșteșuguri. Directorul nostru a explicat: „Încercăm să dezvoltăm abilități și să promovăm gândirea în grup, deoarece copiii cu abilități limitate nu trebuie să difere de ceilalți. Mica lor contribuție este importantă pentru ei.” Toți au avut contribuții egale la realizarea lucrării finale.
Ce au învățat copiii din activitate?	Copiii au dobândit următoarele: • Abilități de pictură • Abilități de concentrare • Abilități de lucru în echipă • Abilități de comunicare

Exemplul 2 – Plan de activitate
Exemplu de bună practică

LICEU **Nr.900**		**ȘCOALA/INSTITUȚIA SPECIALĂ /CU INTERNAT** **Nr.800**
ZIUA **Luni**	**ORA** **14-15**	**ACTIVITATEA** **Dans**
NUMĂRUL VOLUNTARILOR **10**		**NUMĂRUL COPIILOR/BENEFICIARILOR** **10**

OBIECTIVUL ACTIVITĂȚII	• Să fie capabil să improvizeze mișcări de dans • Să stimuleze imaginația copiilor și voluntarilor
ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII	• Sesiunea a durat o oră • Cei 20 de elevi și voluntari s-au aflat într-un spațiu închis, de dimensiuni mari și nemobilat • Încălzire: dans liber (10 minute). • Participanții se împart în 5 grupuri de 4 (5 minute) • Fiecare grup este provocat să creeze un dans modern sau popular (10 minute) • Prezentarea fiecărui dans (20 minute) • Explicarea activității de săptămâna următoare și feedback (10 minute) .
MATERIALE NECESARE	• Instrumente muzicale sau CD player • Sala de gimnastică sau un spațiu similar
Activitatea a avut succes? Ați realizat obiectivul?	Activitatea a fost pe placul voluntarilor și copiilor, a fost distractivă și s-au creat dansuri pline de imaginație. Toți și-au adus contribuția la activitate, și rutina lucrului pe grupe va fi în beneficiul următoarelor sesiuni de dans. Această

	activitate poate duce la crearea unui dans ce poate fi prezentat într-un spectacol.
Ce trebuie să faceți înainte de următoarea vizită?	• Planificați pașii de dans ce vor fi predați tuturor • Împărțiți sesiunea în trei secțiuni mai mici • Pregătiți muzica
Ce ați învățat din activitate?	Formarea și întărirea încrederii de sine: Fiecare grup a trebuit să prezinte dansul în fața celorlalți – a fost încurajată aprecierea reciprocă. Integrarea și munca în echipă: Timpul disponibil limitat i-a ajutat pe toți să se concentreze, să găsească idei diferite și să le pună în practică. Abilități de coordonare: Organizarea unei sesiuni de activitate cu diferite secțiuni.
Ce au învățat copiii din activitate?	• Cum să fie creativi • Să se concentreze asupra sarcinilor pe care le-au primit • Să lucreze în echipă • Să aibă încredere în forțele proprii

Secțiunea J: EVENIMENTE SPECIALE

Pregătirea pentru Evenimente Speciale poate fi integrată fie în Activitățile de Acțiune Comunitară săptămânale detaliate în Planul de acțiune, (de exemplu un grup de dans sau de teatru poate folosi sesiunile săptămânale pentru a prezenta și exersa itemi pentru un spectacol final) sau poate fi planificată ca sesiuni de sine stătătoare, separate de programul săptămânal de activități din Planul de acțiune.

Alte grupuri de activitate pot contribui la Evenimentul Special, de exemplu un grup de arte și meșteșuguri poate confecționa material care să fie folosit ca decor sau costume pentru un spectacol. Un astfel de grup poate fi implicat în confecționarea de medalii sau cupe pentru competiții sportive. Acest lucru îi face pe toți să se simtă implicați în organizarea Evenimentelor Speciale.

Evenimentele Speciale sunt, de obicei, planificate cu 3- 6 luni după lansarea Strategiei Naționale de Acțiune Comunitară, și pot fi legate de anumite momente ale anului școlar.

Directorii și Coordonatorii din școlile implicate trebuie să conlucreze și să se sfătuiască cu reprezentanți ai Ministerului Educației Naționale pentru a organiza Evenimentele Speciale.

Exemple de reguli pentru competițiile/evenimentele integrate:

1. Un spectacol de muzică și dans
2. Un spectacol de teatru
3. Un spectacol de dans
4. Un eveniment sportiv
5. Un campionat de fotbal
6. O expoziție de arte și meșteșuguri
7. Un concurs cu felicitări de Crăciun/Paște
8. Un concurs de calendare

INTEGRAREA

Toate Evenimentele Speciale trebuie să fie evenimente deplin integrate și să implice cât mai mulți copii și voluntari.

În centrul acestui concept se află principiul conform căruia în fiecare spectacol sau expoziție trebuie implicați un număr egal de copii și voluntari, astfel de evenimente fiind ocazii de apreciere a contribuției fiecăruia. Prin urmare, toți trebuie să se simtă incluși.

Secțiunea K: EVALUAREA ACȚIUNII COMUNITARE

EVALUARE – INTRODUCERE

Educație, Acțiune Comunitară și Evaluare

Aproximativ 100,000 de tineri din România sunt implicați în Strategiile Naționale de Acțiune Comunitară (SNAC), luând parte la programul săptămânal de activități educaționale integrate (uneori de 3 ori pe săptămână).

Acțiunea comunitară stimulează schimbarea și oferă un plus de „valoare" experienței educaționale a participanților.

Evaluarea acestor schimbări și a beneficiului educațional pentru copii este vitală, deoarece evaluarea confirmă faptul că scopurile și beneficiile propuse ale activităților concordă cu rezultatele efective ale Acțiunii Comunitare. Comparația între ceea ce s-a propus și ceea ce s-a realizat constituie o informație prețioasă pentru cei responsabili cu organizarea Acțiunii Comunitare, deoarece aceștia își pot dezvolta și îmbunătăți programele spre beneficiul tuturor celor implicați.

Datele referitoare la evaluarea beneficiilor Acțiunii Comunitare pot fi colectate prin feedback-ul participanților la activități, sau de la voluntarii din școli și de la copiii din Școlile Speciale.

Informațiile și documentația relevantă se va obține de la următorii:

- Echipele și oficialii Ministerului
- Directori
- Coordonatori/profesori
- Psihologi
- Asistenți sociali
- Voluntari
- Copiii înșiși (unde este cazul)

Observațiile și concluziile cu privire la calitatea Acțiunii Comunitare sunt oferite de persoane cu experiență vastă în domeniu:educatori și psihologi calificați, prin intermediul diferitelor metode de observare, precum: chestionare, interviuri, povestiri.

Strângerea și coroborarea acestor materiale nu este o acțiune inutilă, iluzorie și subiectivă, ci relevantă și utilă. Cantitatea materialului de feedback și evaluare strâns poate fi copleșitoare atât la modul fizic cât și la cel informațional dar astfel vom putea dovedi atât calitativ cât și cantitativ impactul Acțiunii Comunitare.

Mai mult decât atât, aceste date de evaluare sunt importante și pentru Ministerul Educației.

Exemple de formulare de evaluare ale Acțiunii Comunitare

EVALUARE PENTRU COORDONATORUL DE LICEU

1. Este Acțiunea Comunitară parte importantă a experienței educaționale pentru elevii dumneavoastră? De ce?

2. Ce beneficii a adus elevilor dumneavoastră participarea la Acțiunea Comunitară?
   - La modul general

   - În mod specific – alegeți una sau două exemple de beneficii asupra elevilor

3. Considerați că participarea elevilor la Acțiunea Comunitară are un efect pozitiv, negativ sau nu are nicio repercursiune asupra rezultatelor la învățătură ale elevilor?

4. Considerați că participarea la Acțiunea Comunitară are un efect benefic asupra elevului, a întregii școli, a ambilor menționați sau nu are efect asupra acestora?

5. În ce mod ați dori să implicați mai mulți profesori sau elevi în Acțiunea Comunitară în viitor?

6. Aveți sugestii pentru îmbunătățirea programului/activităților?

Semnătura_____

Numele (litere de tipar) _____

Școala/instituția _____

Data _____

EVALUARE PENTRU COORDONATORUL ȘCOLII/ INSTITUȚIEI SPECIALE

1. Vă rugăm să scrieţi impresiile referitoare la beneficiile Acţiunii Comunitare asupra tuturor copiilor din centrul/şcoala dumneavoastră.

   - Au beneficiat copiii de acest lucru în vreun fel?

   - S-a schimbat comportamentul lor?

   - Aţi observat vreo îmbunătăţire în felul în care muncesc sau interacţionează cu alţi copii sau cu personalul din centrul/şcoala dumneavostră?

   - A avut vreun impact implicarea voluntarilor Acţiunii Comunităţii asupra copiilor, personalului din centrul/şcoala dumneavoastră?

2. Vă rugăm să selectaţi un copil (fără a menţiona numelui lui) şi să scrieţi despre beneficiile Acţiunii Comunitare asupra lui/ei, utilizând cât mai multe detalii.

3. Aţi dori să mai menţionaţi ceva?

Semnătura_____

Numele (litere de tipar) _____

Școala/instituția _____

Data _____

EVALUARE PENTRU PSIHOLOGUL ȘCOLII/ INSTITUȚIEI SPECIALE/ CĂMINULUI

Evaluare generală

Cum au reacţionat copiii la implicarea voluntarilor de la liceu?

Copiii au beneficiat din punct de vedere:

- Social (comportament, etc)
- Mental (imaginaţie, stimulare)

- Fizic (activitate fizică în creștere, progrese în starea de sănătate)
- Psihic (dezvoltare emoţională)
- Educaţional (toate de mai sus)
- Alte beneficii

Evaluare specifică

Alegeţi trei copii şi specificați felul în care aceștia au beneficiat de implicarea lor în Strategia Naţională.

- Fără a menționa numele copiilor, scrieți despre felul în care aceștia au beneficiat de Acțiunea Strategiei Naționale din punct de vedere social, emoţional, fizic, uitilizând aceeaşi structură ca cea dea mai sus.

MODEL DE RĂSPUNS LA FORMULARUL DE EVALUARE AL PSIHOLOGULUI

1. **Evaluare generală**

Copiii care beneficiază de activităţile programului Acţiunii Comunităţii în colaborare cu Liceul _____, locuiesc la Centrul _____, în orașul _____. Unii dintre aceștia sunt copii cu nevoi speciale.

Copiii noştri i-au întâmpinat pe voluntarii de la liceu cu entuziasm şi s-a creat imediat o punte de legătură între aceștia. Copiii de la Școala Specială au devenit mult mai disciplinaţi, prin urmare au fost influențați într-un mod pozitiv de prezența voluntarilor.

Din primul moment în care voluntarii şi copiii au venit în contact, copiii noştri au devenit mai sociabili şi mai disciplinaţi. Ei au învăţat să-şi folosească abilităţile în mod eficient şi să şi le dezvolte. Au dobândit noi abilităţi fizice, au devenit mai încrezători şi au învăţat să colaboreze. Au înţeles că îşi pot exprima gândurile, că pot lua iniţiativa şi că pot să participe activ. Ei sunt mai entuziaşti, încrezători, comunicativi şi au reuşit să-și învingă temerile. Copiii mai agresivi au devenit mai calmi şi au înţeles că trebuie să își respecte colegii, să îi asculte şi să fie utili.

Progresul psiho-emoţional al copiilor noştri a fost semnificativ. Sunt sigur că toate aceste activităţi vor juca un rol important în dezvoltarea abilităţilor emoţionale la acești copii. Comportamentul lor a suferit o transformare pozitivă, participând activ în cadrul programului şi simțindu-se motivaţi în procesul educaţional.

Copiii au fost foarte fericiţi să întâlnească oameni noi. I-au întâmpinat pe voluntari cu căldură, au fost curioşi în legătură cu activităţile iniţiate de voluntari şi şi-au exprimat interesul în

a se implica în noi activităţi. Mai mult, activităţile organizate de voluntari au avut impact asupra copiilor din patru puncte de vedere:

Social: Copiii au învăţat să-şi exprime verbal emoţiile și ataşamentul faţă de oamenii din jur. Acum reușesc să interacţioneze cu mai mare ușurință, încercând în același timp să urmeze regulile și să își respecte colegii.

Emoțional: Copiii s-au ataşat de voluntari, au primit şi au oferit afecţiune, au interacţionat constant cu toată lumea, toate aceste lucruri oferindu-le un echilibru emoţional. După ce au interacţionat cu voluntarii, încrederea de sine a copiilor a crescut, lucru observabil în motivaţia lor crescută la şcoală şi implicarea activă în activitățile de la clasă. Un alt aspect important care s-a înregistrat este scăderea numărului conflictelor dintre copii.

Educaţional: Beneficiarii au dobândit cunoştinţe noi şi şi-au lărgit sfera de interes, dovedind o deschidere crescândă faţă de activităţile artistice şi sportive de la şcoală. Beneficiarii şi-au exprimat liber gândurileși au fost încurajaţi să-şi pună în practică ideile artistice iar activităţile, prin natura lor, au avut menirea de a-i stimula fizic (prin dans), cognitiv (cu ajutorul poeziilor) și artistic (prin intermediul desenului).

2. Studiu de caz

A.Elevul _____ este unul dintre copiii care a participat la activităţile Acţiunii Comunitare. El prezintă uşoare deficienţe mentale şi probleme de comportament. Pentru el a fost o experienţă foarte pozitivă să vadă că un copil dintr-o şcoală normală doreşte să petreacă timp cu el şi să îi devină prieten. Legătura dintre ei se mai păstrează și în momentul de față iar copilul se simte mult mai integrat în comunitate.

El a fost stimulat să se comporte în mod adecvat pentru a fi mai bine acceptat de către copiii de vârsta lui. A urmat comportamentul pozitiv al voluntarilor şi a devenit mai tolerant cu copiii cu nevoi speciale de vârsta lui, fiind conştient de faptul că și aceştia au nevoie de ajutor şi simt nevoia de a fi acceptaţi.

B.Eleva _____ prezintă o ușoară întârziere mintală și probleme de comportament. Ea a participat la activităţile din program și a reușit să închege noi prietenii în rândul fetelor voluntare de la liceu. Ele au continuat să se întâlnească şi să participe la diferite activităţi. Acest lucru a fost pentru ea o şansă de a se simţi acceptată de către copiii de vârsta ei. Ea a copiat comportamentul social al prietenelor ei şi a reuşit în acest fel să își lărgească cercul de prieteni cu alţi copii din şcoli normale.Ea a învăţat că trebuie să fie răbdătoare cu cei ce au nevoie de ajutor şi că trebuie să fie un exemplu de urmat pentru ei.Una dintre problemele ei a fost tendinţa de a lipsi de la cursuri și acest program a determinat-o să înțeleagă rolul şcolii în viaţa ei şi importanța de a participa la ore.

C. Elevul _____ a refuzat iniţial să se implice în activitățile cu voluntarii cerând ulterior să fie inclus într-una din vizitele reciproce care s-a desfășurat în săptămâna 8. După ce a stat și a observat activitățile un timp, s-a arătat interesat și s-a implicat entuziast, simţindu-se un membru important în echipa sa – un progres semnificativ pentru el şi un exemplu excelent de incluziune socială care demonstrează impactul Acţiunii Comunităţii asupra copiilor cu nevoi speciale.

EVALUARE – ELEVI DE LICEU

VĂ ROG SĂ FORMULAȚI UN RĂSPUNS COMPLET PENTRU FIECARE ÎNTREBARE ȘI SĂ NUMEROTAȚI RĂSPUNSURILE VOASTRE ÎN MOD CLAR

Numele liceului: _____

Ziua sau zilele de vizitare: _____

Activităţile în care sunteţi implicat:_____

1. De ce v-aţi oferit voluntar pentru Acţiunea Comunitară?
2. Care au fost aşteptările, temerile, neliniștile voastre în legătură cu copiii?
3. Ce aţi învăţat desprevoi în cadrul acestui program?
4. Ce aţi învăţat despre copii?
5. Ce beneficii v-a adus implicarea în acest program?
6. Cum credeţi că au beneficiat copiii?
7. Aţi recomanda acest program şi prietenilor voștri?
8. Implicarea voastră v-a făcut să regândiţi felul în care învăţaţi sau munciţi la şcoală sau acasă?
9. V-a ajutat participarea la acest pogram în activitatea școlară?
10. Aţi dori să fiţi implicat în acest program şi după ce terminaţi şcoala, de exemplu la facultate?
11. Vreți să mai adăugați ceva în legătură cu participarea voastră la acţiuni comunitare?
12. Cum aţi rezuma impresiile voastre legate de acest program în câteva cuvinte?
13. Aţi dori să adăugaţi sau să schimbați ceva la acest program?

EXEMPLU DE FORMULAR PENTRU VOLUNTARI COMPLETAT

EVALUARE – ELEVI DE LICEU

NU ARĂTAŢI ŞI NU CITIŢI VOLUNTARILOR ACESTE RĂSPUNSURI!

EXEMPLELE VĂ OFERĂ O IDEE DESPRE CÂT DE DETALIATE ȘI LUNGI TREBUIE SĂ FIE RĂSPUNSURILE

RUGAŢI VOLUNTARII SĂ RĂSPUNDĂ LA FIECARE ÎNTREBARE!

VĂ ROG SĂ FORMULAȚI UN RĂSPUNS COMPLET PENTRU FIECARE ÎNTREBARE ȘI SĂ NUMEROTAȚI RĂSPUNSURILE VOASTRE ÎN MOD CLAR

Numele liceului: _____

Ziua sau zilele de vizitare: _____

Activităţile în care sunteţi implicat:_____

1. **De ce v-aţi oferit voluntar pentru Acţiunea Comunitară?**

Am dorit să fiu voluntar la Acţiunea Comunitară, pentru că aceşti copii au nevoie de sprijin, iar cu ajutorul nostru se vor simţi mai încrezători. De asemenea, îmi plac copiii şi imediat ce am aflat despre acest program, am hotărât să mă ofer voluntar.

2. **Care au fost aşteptările, temerile, neliniştile voastre în legătură cu copiii?**

Am fost foarte neliniştit/ă când i-am vizitat pentru prima oară - mi-era teamă că nu ne vor accepta -, însă, de îndată ce am făcut cunoştinţă, mi-am dat seama că avem multe în comun. Ne-am împrietenit repede, pentru că ne-am implicat toţi trup şi suflet.

3. **Ce aţi învăţat despre voi în cadrul acestui program?**

Participând la programul Acţiunii Comunitare, mi-am dat seama că am un suflet puternic şi că pot depăşi uşor obstacolele. În trecut nu credeam asta – mă subestimam. Am aflat că pot să-i ajut pe alţii.

4. **Ce aţi învăţat despre copii?**

Mi-am dat seama că nu sunt diferiţi de noi – pur şi simplu s-au născut cu uşoare probleme fizice şi mentale, dar şi ei pot iubi, visa şi spera. Fiecare dintre ei a fost înzestrat cu un talent unic şi deosebit – unul pictează frumos, altul recită şi cântă, alţii joacă diverse jocuri împreună cu noi.

5. **Ce beneficii v-a adus implicarea în acest program?**

Realizarea mea a fost faptul că mi-am dat seama că e uşor să-ţi învingi teama în orice situaţie. De asemenea, mi-am făcut mulţi prieteni noi la Şcoala Specială şi vreau să ţin legătura cu ei pentru totdeauna.

6. **Cum credeţi că au beneficiat copiii?**

Copiii au participat la diferite forme de activitate – de exemplu, sport, artă, teatru, evenimente culturale – în urma cărora au clădit prietenii noi. În opinia mea, sunt foarte mulţumiţi că ne-am apropiat de ei.

7. **Aţi recomanda acest program şi prietenilor voștri?**

Este evident că astfel de copii există, că au nevoie de ajutorul nostru şi că ne aşteaptă. Le voi spune prietenilor meu despre acţiunile comunitare şi sunt convins/ă că şi ei vor dori să participe. Îi voi încuraja, dar nu le voi impune să ia parte la ele.

8. **Implicarea voastră v-a făcut să regândiţi felul în care învăţaţi sau munciţi la şcoală sau acasă?**

Da, am învăţat multe de la acei copii. M-au făcut să apreciez mai mult casa şi familia mea. Ei au probleme şi, cu toate acestea, muncesc mai mult decât mine.

9. **V-a ajutat participarea la acest pogram în activitatea școlară?**

Am hotărât să depun mai mult efort la şcoală. M-a făcut fericit/ă şi am învăţat multe de la ei în timpul activităţilor – am învăţat cum să lucrez împreună cu alţi oameni şi să fac ceva deosebit.

10. **Aţi dori să fiţi implicat în acest program şi după ce terminaţi şcoala, de exemplu la facultate?**

Nu m-am gândit încă la asta, dar mi-ar plăcea să am ocazia, pentru că mi-a plăcut să iau parte la acţiuni comunitare.

11. **Vreți să mai adăugați ceva în legătură cu participarea voastră la acţiuni comunitare?**

Mi-ar plăcea să-i vizitez mai des, să ţin legătura cu ei. Cred că acest program i-a făcut pe copii să se simtă fericiţi şi mai puţin izolaţi de toţi ceilalţi. Aşa îi putem ajuta să simtă că sunt ca noi.

12. Cum aţi rezuma impresiile voastre legate de acest program în câteva cuvinte?

Este un program minunat la care toată lumea ar putea participa. E grozav să observi progresul pe care l-au făcut copiii. Vreau să particip în continuare la activităţi, deoarece copiii au nevoie de noi. Vreau să le mulţumesc profesorilor noştri că ne-au ajutat să organizăm vizite la Şcoala Specială şi abia aştept spectacolul pe care îl pregătim cu ei.

13. Aţi dori să adăugaţi sau să schimbați ceva la acest program?

Aş vrea să mai fac şi alte activităţi cu ei, sau să merg cu ei la plimbare în oraş, ori chiar la ţară. În afară de asta, nu mă pot gândi la alte schimbări.

CHESTIONAR PENTRU BENEFICIARI

Răspundeţi la următoarele întrebări folosind unul dintre cele trei simboluri de mai jos:

1. **Sunt fericit.**
2. **Nu sunt nici fericit, nici trist.**
3. **Sunt trist.**

1. V-au plăcut activităţile?

2. V-au ajutat voluntarii?

3. Vă place să vă întâlniţi cu voluntarii în fiecare săptămână?

4. Vă place să vă întâlniţi cu acelaşi voluntar de fiecare dată?

5. Simţiţi că voluntarii sunt atenţi la voi?

6. Simţiţi că faceţi parte din comunitate acum?

7. Vă place să vorbiţi cu oameni noi?

8. Puteţi vorbi mai uşor cu alţi oameni acum?

9. E bine că vin voluntarii să vă vadă?

10. Vă simţiţi mai încrezători acum?

11. Sunt distractive activităţile?

12. Faceţi lucruri noi şi diferite cu voluntarii la şcoală?

13. Lucraţi mai bine în echipă acum?

14. Vă place să plecaţi de la şcoală cu voluntarii şi profesorul vostru?

15. Aşteptaţi cu nerăbdare vizita voluntarilor?

16. Sunteţi mai fericiți la şcoală de când aveţi un voluntar ca partener?

17. Vorbiţi mai mult cu prietenii şi părinţii voştri acum?

18. Ştiţi cum să vă comportaţi mai bine în afara şcolii acum?

19. Învăţaţi mai multe în timpul orelor datorită lucrurilor pe care le faceţi cu voluntarii?

20. Sunt activităţile comunitare cu voluntarii ceva bun pentru voi?

21. Vă plac activităţile muzicale şi de dans?

22. Vă plac activităţile artistice şi de îndemânare?

23. Vă plac activităţile de teatru?

24. Vă plac activităţile sportive?

25. V-au plăcut toate activităţile pe care le-aţi făcut?

CHESTIONAR PENTRU PĂRINŢI

Chestionarul următor se referă la aspecte ale eficienţei şi ale impactului activităţii de voluntariat în care a fost implicat/ă fiul/fiica dvs. în Strategia Naţională de Acţiune Comunitară.

Vă rugăm să răspundeţi cu sinceritate, pentru a putea obține rezultate relevante.

Alegeţi şi încercuiţi numărul din dreptul răspunsului pe care îl consideraţi potrivit.

Nu există răspunsuri corecte sau greşite. Acesta este doar un chestionar de opinie. Răspunsurile sunt confidenţiale şi vor fi folosite exclusiv pentru analiză statistică.

Vă mulţumim pentru înţelegere şi cooperare!

1. Ce v-a determinat să fiţi de acord cu implicarea copilului dumeavoastră în activităţiile Strategiei Naţionale de Acţiune Comunitară?

1. Fiul/fiica mea doreşte să-i ajute pe cei aflaţi în situaţii dificile.
2. Profesorii copilului m-au informat despre acest program.
3. Intenţia de a-mi implica fiul/fiica în activităţi pozitive, în timpul lui/ei liber.
4. Dorinţa de a-mi face fiul/fiica mai responsabil/ă.
5. Alt motiv (vă rugăm să specificaţi).....

Vă rugăm să încercuiți doar un singur răspuns.

2. Ce influenţă au avut activităţile asupra copilului dumneavoastră?

1. A devenit mai tolerant/ă faţă de cei aflaţi în dificultate.
2. A devenit mai receptiv/ă faţă de nevoile celor aflaţi în dificultate.
3. E mai activ/ă în timpul extraşcolar.
4. Şi-a schimbat părerea referitoare la capacitatea şi posibilitatea de a întreprinde activităţi constructive împreună cu cei aflaţi în dificultate.
5. Şi-a dezvoltat abilităţile de comunicare şi a construit relaţii pozitive cu alte persoane.
6. A devenit mai responsabil/ă, se gândeşte la ce ar trebui să facă pentru a-i ajuta pe alţii.
7. Altceva (vă rugăm să specificaţi).....

Vă rugăm să încercuiți maximum două răspunsuri.

3. **Cum au fost ajutați cei aflați in difcultate prin implicarea copilului dumneavoastră în Programul Strategiei Naționale de Acțiune Comunitară?**

    1. Li s-a oferit prietenie.
    2. Li s-au stimulat abilitățile de comunicare cu ceilalți.
    3. Le-a sporit încrederea de sine și stabilitatea afectivă.
    4. Le-au fost dezvoltate abilitățile fizice, creative și expresive.
    5. Li s-a promovat un model comportamental cu rol pozitiv.
    6. Au fost ajutați să se integreze mai binedin punct de vedere social în comunitățile lor locale.
    7. Li s-ademonstrat toleranța tot mai crescută a societății față de categoriile de populație marginalizate sau excluse
    8. Au fost încurajate și alte persoane să se implice în astfel de activități.

Vă rugăm să încercuiți maximum două răspunsuri.

4. **Ce a câștigat copilul dumneavoastră lucrând cu cei aflați în dificultate?**

    1. A învățat să aprecieze fiecare individ la justa lui valoare.
    2. A promovat integrarea si includerea în comunitatea locală a celor defavorizați.
    3. A rupt barierele ignoranței si ale prejudecăților față de cei defavorizați, construind în același timp punți de comunicare cu comunitatea.
    4. A promovat si impus standarde înalte de responsabilitate.
    5. Și-a dezvoltat abilitățile de comunicare si de conducere.
    6. A dobândit o înțelegere mai profundă a drepturilor omului.
    7. A avut o contribuție pozitivă și activă atât la nivel individual cât și la nivel de grup și comunitate.

Vă rugăm să încercuiți maximum două răspunsuri.

5. **Cum s-a schimbat atitudinea copilului dumneavoastră de când a devenit implicat ca și voluntar în Strategia Națională de Acțiune Comunitară?**

    1. A dobândit o mai bună înțelegere și apreciere a vieții și societății.
    2. A dobândit o mai bună înțelegere a nevoilor individuale si a provocărilor la care sunt supuși ceilalți membri ai comunității.
    3. I-au fost stimulate inventivitatea, inteligența și creativitatea, încercând să răspundă acestor nevoi individuale și comunitare.
    4. A trăit un sentiment de recunoștință și împlinire atunci când a depus o muncă plină de provocări, dar în același timp deosebit de utilă.
    5. A devenit mult mai receptiv la multe probleme sociale importante.
    6. A contribuit la eliminarea prejudecăților sociale și a ignoranței față de comunitatea celor nevoiași.

7. Și-a dezvoltat și îmbunătățit calități precum răbdarea și devotamentul.

Vă rugăm să încercuiți maximum două răspunsuri.

6. **Cât de responsabil credeți că a devenit copilul dumneavoastră după implicarea sa în activități de voluntariat?**

1. Foarte responsabil
2. Responsabil
3. Nu deosebit de responsabil
4. Iresponsabil

Vă rugăm să încercuiți doar un singur răspuns.

7. **Ați avut temeri atunci când ați acceptat implicarea fiului/fiicei dumneavoastră în Strategia Națională de Acțiune Comunitară?**

1. DA
2. NU

Vă rugăm să încercuiți doar un singur răspuns.

8. **Dacă DA, precizați ce fel de temeri:**

1. Am crezut că el/ea va avea mai puțin timp liber.
2. Am crezut că el/ea va avea mai puțin timp pentru învățat.
3. Am crezut că lui/ei îi va fi greu să interacționeze cu cei aflați în dificultate.
4. Am crezut că el/ea nu este suficient de motivat/ă pentru a se implica în astfel de activități.
5. Am crezut că el/ea nu este suficient de matur/ă și responsabil/ă pentru a se implica în astfel de activități (doar pentru părinții elevilor de gimnaziu/liceu).
6. Alte temeri (vă rugăm să specificați).....

Vă rugăm să încercuiți doar un singur răspuns.

9. Cât de des vă descrie copilul dumneavoastră activitățile întreprinse cu beneficiarii?

1. Întotdeauna
2. Frecvent
3. Uneori
4. Rareori
5. Niciodată

Vă rugăm să încercuiți doar un singur răspuns.

10. **Cât de preocupat a devenit copilul dumneavoastră pentru găsirea altor activități atractive la care el/ea ar putea participa împreună cu beneficiarii?**

1. Foarte preocupat/ă
2. Destul de preocupat/ă
3. Nu foarte preocupat/ă
4. Indiferent/ă

Vă rugăm să încercuiți doar un singur răspuns.

11. **Credeți că este necesar să se continue cu activitățile de voluntariat?**

1. DA..... De ce?.....
2. NU..... De ce nu? .....

12. **În ce fel credeți că dumneavoastră, în calitate de părinți, v-ați putea implica în activitățile de voluntariat?**

1. Participând la o activitate de voluntariat împreună cu copilul (de exemplu, la un atelier de creație)
2. Participând la o activitate de voluntariat împreună cu alți părinți și elevi voluntari (de exemplu, la o lecție de gătit)
3. Patricipând la o activitate comună /eveniment (de exemplu, „seara părinților") la care iau parte atât elevii voluntari și părinții acestora precum și beneficiarii și părinții lor
4. Organizând un picnic de familie în aer liber la care să-i invitați și pe beneficiarii cu care lucrează copilul dumneavoastră
5. Învitându-i pe beneficiari la dumneavoastră acasă la sfârșit de săptămână
6. Colectând cadouri pentru beneficiari și oferindu-le acestora la ocazii speciale
7. Altfel (vă rugăm să specificaţi).....

Vă rugăm să încercuiți maximum două răspunsuri.

DATE PERSONALE

(ale celui ce completează chestionarul)

13. **Sex:**

1. M.
2. F.

14. **Vârsta: .....ani**

15. **Meseria: .....**

16. **Nivelul de educație:**

1. Pâna la vârsta de 14 ani
2. Pâna la vârsta de 16 ani/școală profesională
3. Pâna la vârsta de 18 ani/liceu
4. Școală post-liceală
5. Studii superioare

17. **Domiciliul:**

1. Mediu urban
2. Mediu rural

18. **Clasa/grupa în care învață copilul dumneavoastră: .....**

19. **Școala/Grădinița: .....**

20. **De cât timp este copilul dumneavoastră volunar? ..... ani.**

CHESTIONAR PENTRU COORDONATORII DIN LICEE

1. **Județul/Localitatea: .....**

2. **Numele instituției preuniversitare (liceu/școală generală):**
   .....

3. **Numele instituției beneficiare (de învățământ/medicale/sociale):**
   .....

4. **Evaluare calitativă**

   4.1. Cât de des coordonați activități împreună cu partenerii dumneavoastră de Acțiune Comunitară?

   a. Cel puțin de două ori pe săptămână
   b. O dată pe săptămână
   c. De două ori pe lună
   d. O dată pe lună
   e. Altfel (vă rugăm să specificaţi).....

   4.2. Cât de des planificați/revizuiți/analizați activitățileîmpreună cu Coordonatorul de Voluntariat?

   a. O dată pe zi
   b. O dată la două zile
   c. O dată pe săptămână
   d. O dată pe lună
   e. De două ori pe lună
   f. O dată pe trimestru
   g. Altfel (vă rugăm să specificați).....

   4.3. Ce fel de activități de Acțiune Comunitară se organizeazăla liceul dumneavoastră?

   a. Artă (Cât de des? .....)
   b. Muzică (Cât de des? .....)
   c. Dans (Cât de des? .....)
   d. Teatru (Cât de des? .....)
   e. Desen (Cât de des? .....)
   f. Sport (Cât de des? .....)

g. Artizanat (Cât de des? .....)
h. Vizite locale (Cât de des? .....)
i. Expoziții/Concursuri (Cât de des? .....)
j. Altele (vă rugăm să specificaţi).....

4.3.1. Cât de des se organizează activități de Acțiune Comunitară la liceul dumneavoastră?

a. De două sau mai multe ori pe săptămână
b. O dată pe săptămână
c. O dată la două săptămâni
d. O dată pe lună
e. O dată pe trimestru
f. Altfel (vă rugăm să specificaţi).....

4.4. Ce fel de activități de Acțiune Comunitară se organizează la instituția parteneră (centru rezidențial/medical/social, etc.)?

a. Artă
b. Muzică
c. Dans
d. Teatru
e. Desen
f. Sport
g. Artizanat
h. Vizite locale
i. Altele (vă rugăm să specificaţi).....

4.4.1. Cât de des se organizează activități de Acțiune Comunitară la instituția parteneră (centru rezidențial/medical/social, etc.)?

a. De două sau mai multe ori pe săptămână
b. O dată pe săptămână
c. O dată la două săptămâni
d. De două ori pe lună
e. O dată pe lună
f. O dată pe trimestru
g. Altfel (vă rugăm să specificaţi).....

4.5. Ce fel de activități de Acțiune Comunitară se organizează în afara școlii/instituției dumneavoastră?

a. Spectacole
b. Competiții
c. Vizite locale
d. Expoziții
e. Concursuri
f. Altele (vă rugăm să specificaţi) .....

4.5.1. Unde se desfăsoară activitățile de Acțiune Comunitară organizate în afara școlii/instituției dumneavoastră?

a. Centru cultural
b. Centru comunitar
c. Grădiniță
d. Cămin de bătrâni
e. Club social
f. Spital
g. În aer liber
h. Teren de sport
i. Alte locuri
j. Altele (vă rugăm să specificaţi).....

4.6. Ce activități noi ați organizat în decursul acestui an școlar?

a.
b.
c.
d.

4.7. Se publică un ziar/o revistă de Acțiune Comunitară la liceul dumneavoastră?

Da Nu

Dacă da, vă rugăm să ne trimiteți articolele legate de Acțiunea Comunitară.

4.8. Promovați Acțiunea Comunitară în mass-media?

Da Nu

Dacă da, vă rugăm să precizați:

a. Ziare locale
b. Ziare județene
c. Ziare naționale
d. Emisiuni radio
e. Emisiuni TV
f. Reportaje speciale
g. Altele (vă rugăm să specificaţi) .....

4.9. Cum anume promovați activitatea voluntarilor pentru împărtășirea celor mai bune practici în Activitatea Comunitară?

a. Seminarii/Prezentări
b. Mese rotunde
c. Schimburi de experiență (Detaliați:.....)
d. Mass-media
e. Broșuri/fluturași
f. Afișe.
g. Anunțuri publicitare
h. Întâlniri locale cu alți coordonatori
i. Altele (vă rugăm să specificaţi) .....

4.10. Ați evaluat activitățile de Acțiune Comunitară ce au avut loc în decursul acestui an școlar?

Da Nu

Dacă da, vă rugăm să precizați cât de des ați făcut-o:

Dacă da, vă rugăm să precizați rezultatele evaluării:

a. Numărul de activități
b. Tipurile de activități
c. Numărul de copii implicați
d. Numărul de voluntari
e. Numele partenerilor comunitari
f. Altele (vă rugăm să specificaţi) .....

4.11.Care sunt beneficiile ce le revin voluntarilor din Acțiunea Comunitară?

a. Îmbunătățirea abilităților de comunicare
b. Stabilirea de noi contacte interpersonale
c. Valorificarea abilităților personale
d. Dobândirea de cunoștințe noi
e. Creșterea încrederii în sine
f. Dezvoltarea potențialului intelectual
g. Prieteni noi
h. Creșterea respectului de sine
i. Altele (vă rugăm să specificaţi) .....

4.12.Care sunt beneficiile ce le revin copiilor/tinerilor/adulților (adică beneficiarilor) din Acțiunea Comunitară?

a. Îmbunătățirea abilităților de comunicare
b. Stabilirea de noi contacte interpersonale
c. Valorificarea abilităților personale
d. Dobândirea de cunoștințe noi
e. Creșterea încrederii în sine
f. Dezvoltarea potențialului intelectual
g. Prieteni noi
h. Reducerea diferențelor față de ceilalți membri ai comunității
i. Creșterea respectului de sine
j. Altele (vă rugăm să specificaţi) .....

4.13. Vă rugăm să precizați ce activități **noi** veți planifica pentru anul viitor?

a.
b.
c.
d.
e.
f.
g.
h.
i.

SecțiuneaL: REZULTATE

REZULTATE DIN PUNCT DE VEDERE CALITATIV-VOLUNTARI

Participarea voluntarilor la programele de Acțiune Comunitară a avut o serie de efecte benefice asupra lor, în sensul că aceștia:

- Îi respectă pe ceilalţi şi acceptă diferenţele între diverse categorii de persoane;
- Demonstrează o mai mare sensibilitate şi capacitate de înţelegere pentru ceilalţi;
- Contribuie într-o manieră mai afectivă şi responsabilă la bunul mers al comunităţii;
- Realizează că ar putea influenţa pozitiv viaţa celorlalţi oameni din comunitate;
- Învaţă cum să colaboreze eficient cu ceilalţi pentru rezolvarea unor probleme reale;
- Dezvoltă abilităţi de gândire şi tehnici de rezolvare a problemelor în situaţii ce îi stimulează şi le oferă provocări;
- Reflectează asupra diverselor aspecte problematice importante pentru ceilalţi şi apreciază preocupările acestora;
- Acumulează cunoştinţele, abilităţile şi înţelegerea necesare pentru a juca un rol important în comunitate;
- Înţeleg problemele într-o manieră mai complexă şi ajută la descoperirea şi crearea soluţiilor potrivite;
- Înţeleg mai bine cum sunt luate deciziile la nivel instituţional şi cum acestea influenţează vieţile oamenilor;

REZULTATE DIN PUNCT DE VEDERE CALITATIV-COPII

Programele de Acţiune Comunitară au avut o serie de efecte pozitive asupra copiilor, în sensul că aceștia:

- Sunt implicaţi într-un proces eficient de socializare şi integrare prin Programele de Acţiune Comunitară;
- Resimt o afirmare de sine pozitivă mai puternică, în strânsă legătură cu abilităţile lor şi locul pe care aceștia îl ocupă în viaţa celorlalţi;
- Se simt valorificaţi şi apreciaţi ca indivizi prin contactul cu alţi elevi şi studenţi;
- Capătă încredere în ei înşişi şi devin mai activi;
- Beneficiază de pe urma oportunităţii de a-şi împărtăşi gândurile şi sentimentele cu parteneri înţelegători;
- Devin mai implicaţi în comunitate prin intermediul evenimentelor organizate;
- Au de câştigat de pe urma oportunităţilor de cooperare prin dezvoltarea încrederii şi a capacităţii de înţelegere, atât în ceea ce îi priveşte pe ei, cât şi pe ceilalţi;
- Ating un nivel mai ridicat de concentrare şi perseverenţă atunci când se confruntă cu noi provocări;
- Valorifică un potenţial neexplorat în cadrul unei palete largi de activităţi;

- Se bucură de beneficiile unor legături de prietenie reale şi de durată;

REZULTATE GENERALE ALE ACŢIUNII COMUNITARE

- Se concretizează **noi parteneriate de învăţare** între grupuri de indivizi şi în interiorul comunităţilor;
- **Voluntari noi** sunt implicaţi în procesul de planificare, pregătire şi prezentare a activităţilor către copii;
- Apar posibilități de a învăța lucruri noi atât pentru voluntari, cât și pentru cei asistați;
- Se atinge un nivel superior de înţelegere în ceea ce priveşte organizarea de activităţi care să corespundă anumitor categorii de vârstă;
- Se obţine/se dezvoltă o mai mare apreciere a nevoii de diferenţiere în planurile de predare;
- Adulţii şi voluntarii dezvoltă o mai mare capacitate de a se implica în progresul comunităţii;
- Se extinde impactul Acţiunii Comunitare prin implicarea tuturor Instituţiilor şi a Şcolilor Publice şi Speciale;
- Se concretizează munca în echipă şi cooperarea între autorităţi la nivel local, regional şi naţional;

CONCLUZII

Manualul de faţă a fost conceput ca un document de referinţă pentru Coordonatorii de Acţiune Comunitară din licee, şcoli speciale şi centre de plasament. Autorul speră de asemenea că acest manual va oferi acestor coordonatori stimularea şi sprijinulde care aceştia au nevoie pentru a-și îndeplini misiunea. Totuşi, această lucrare nu are pretenţia (și nici intenția de altfel) de a oferi toate răspunsurile, având în vedere faptul că ea a fost conceputăspre a servi ca material de lucru, material în esenţă organic prin forma şi natura sa.

Sarcina dumneavoastră, a celordin şcoli şi comunitate, este de a folosi acest manual, de a-l extinde şi de a-l completa ulterior cu noi idei, activităţi, forme și detalii de organizare, evenimente şi documente de feedback etc., pe care le-aţi adunat şi conceput de-a lungul timpului, îmbunătăţind astfel cartea într-o manieră cât mai folositoare nevoilor dumneavoastră. Utilizarea materialului vă va ajuta să aplicaţi şi să extindeţi Programul de Acţiune Comunitară în comunitatea locală, permiţând astfel tuturor participanţilor să profite de o experienţă educaţională pozitivă ce va aduce beneficii prezente şi viitoare tuturor celor implicaţi.

În România Acţiunea Comunitară a înregistrat un succes uriaş şi este important de menţionat faptul că Ministerul Educaţiei din România a emis ordinul MECTS 3477/08.03.2012 ce cuprinde metoda de organizare, scopurile generale şi specifice, precum şi metodologia privind Acţiunea Comunitară.

De asemenea, în România se desfășoară diverse activităţi ce au strânsă legatură cu Acţiunea Comunitară, precum concursul de dans *Împreună pentru viitor*, organizat la nivel local, regional şi naţional, concursul de desen *Dincolo de cuvinte*, concursul de creaţie *Scrisoare către un prieten*, sau acţiunea umanitară *Săptămâna legumelor donate*.

Creativitatea, precum şi orice altă iniţiativă sunt mai mult decât binevenite, atâta vreme cât aceste activităţi sunt programate şi organizate în mod eficient.

Există posibilitatea ca în anumite zone rurale să nu existe şcoli speciale sau centre de zi, dar oriunde există persoane în vârstă, părinţi singuri sau familii cu o situaţie financiară grea, categorii ce pot fi incluse de către coordonatori şi voluntari în programul lor. Acţiunea Comunitară nu cunoaşte limite atunci cînd este vorba despre nevoi, discriminare, boli şi oameni ce strigă după ajutor în tăcere. Trebuie doar să-i descoperim şi să fim alături de ei.